

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ІНІЦІЈАТИВА

**IZVJEŠĆE O MONITORINGU RADA
VIJEĆA MINISTARA BiH
01.01.2017. – 31.12.2017.**

VIJEĆE MINISTARA BIH, U 2017. GODINI JE IMALO NAJNIŽI INTENZITET RADA U AKTUALNOM MANDATU. Održalo je svega 49 sjednica, što je za 22% (ili 14 sjednica) manje u odnosu na prethodnu godinu. Pritom, održano je svega 40 redovnih sjednica, a ostalo su 8 izvanrednih i 1 zajednička sjednica Vijeća ministara BiH sa Vladom Republike Hrvatske. Iako bi redovne sjednice, prema Poslovniku o radu Vijeća ministara, trebalo da se održavaju najmanje(!) jednom tjedno, u 14 od 52 tjedna promatranog razdoblja (dakle, 27%), nije održana nijedna sjednica ove Institucije.

IAKO JE DOŠLO DO ZNAČAJNOG PADA U BROJU ODRŽANIH SJEDNICA, PRODUKTIVNOST JE TEK NEZNATNO MANJA OD PROŠLOGODIŠNJEG REZULTATA. U 2017. godini razmotreno je 1.467 mjera, što je za svega 20-ak mjera manje od razmotrenih mjera u 2016. godini.

NO, KVANTITET NE PODRAZUMIJEVA NUŽNO I KVALITET. U promatranom razdoblju, Vijeće ministara BiH se najviše bavilo različitim izvješćima, informacijama i planovima i programima, na koje otpada 38% od svih razmotrenih mjera. Odluke, suglasnosti, zaključci, rješenja i zahtjevi predstavljaju daljnjih 33%, a cca 10% predstavljaju odgovori na zastupnička pitanja i inicijative. No, najznačajnijih mjera, kojima se sustavno, dugoročno uređuju određene oblasti je vrlo malo-zakona je u ukupnoj masi razmotrenih mjera 2,4%. A strategija svega 0,3%.

NAJVEĆI PROBLEM U RADU VIJEĆA MINISTARA U 2017. GODINI, UPRAVO JE U NISKOJ REALIZACIJI NAJZNAČAJNIJIH MJERA I AKTIVNOSTI, S JEDNE STRANE, TE, NJIHOVOJ SLABOJ „PROHODNOSTI“ U PARLAMENTU, S DRUGE STRANE. U 2017. godini utvrđeno je svega 27 zakona. Pri tome, trećina od tog broja se odnosi na set zakona o trošarinama (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda), koji su tri puta zaredom utvrđivani u 2017. godini, jer su prvi put bili povučeni od Vijeća ministara BiH, drugi put su bili odbijeni u Zastupničkom domu PSBiH, i tek u trećem pokušaju, krajem 2017. godine, usvojeni su, uz podršku, za tu priliku uspostavljene parlamentarne većine, sastavljene od zastupnica/zastupnika SDA, SBB, HDZ BiH, SNSD-a i HDZ 1990.

IONAKO SKROMNI REZULTATI VIJEĆA MINISTARA BIH, DODATNO SU OBESMIŠLJENI ODNOSOM PARLAMENTA BIH. Od 27 zakona utvrđenih na Vijeću ministara u 2017. godini, u Parlamentu je usvojeno svega – 5! Isto toliko je odbijeno i povučeno iz procedure – po 5 zakona, 6 zakona je kraj godine dočekalo u parlamentarnoj proceduri, dok 6 zakona utvrđenih na Vijeću ministara u 2017. godini, nisu bili u proceduri PSBiH krajem 2017. godine.

AKTUALNI SAZIV VIJEĆA MINISTARA BIH ZNATNO JE LOŠIJI U REALIZACIJI ZAKONODAVNIH AKTIVNOSTI OD BIVŠIH SAZIVA, U ADEKVATNIM USPOREDNIM RAZDOBLJIMA. U trećoj godini prethodnog mandata (2009.), Vijeće ministara BiH utvrdilo je ukupno 65 zakona ili 2 i pol puta više od aktualnog saziva, a Vijeće ministara BiH u prošlom mandatu (u 2013. g) utvrdilo je ukupno 34 zakona, dakle, 26% više od aktualnog Vijeća ministara – utvredno 27 zakona.

I BROJ UTVRĐENIH STRATEGIJA JE NAJNIŽI U AKTUALNOM MANDATU. U 2017. godini utvrđene su tek 4 strategije – dvostruko manje nego u prethodnim godinama. I to – mada su sve strategije značajne za oblasti koje „pokrivaju“ – ne one koje se očekuju s najvećim nestrpljenjem. Još uvijek, naime, nema Strategije zapošljavanja u BiH, Strategije o saradnji sa iseljeništvom, Strategije reforme zdravstvenog sustava u BiH, Okvirnog strateškog dokumenta razvoja energetskog sektora BiH,...

NE U 2017. GODINI, ALI NA SAMOM POČETKU 2018., KONAČNO JE UTVRĐENA I U PARLAMENTARNU PROCEDURU DOSTAVLJENA STRATEGIJA RURALNOG RAZVOJA, ČIJE JE NEUSVAJANJE, PROTEKLIH GODINA, UZROKOVALO GUBITAK DESETINA MILIONA EURA POMOĆI POLJOPRIVREDNICIMA IZ PRETPRISTUPNIH FONDOVA EU. Tako BiH više neće biti jedina zemlja u regiji koja ne povlači novac iz pretpristupnih fondova za svoje poljoprivrednike, s obzirom da je proteklih godina, zbog nepostojanja navedene strategije, ugrožavala vlastitu poljoprivrednu proizvodnju i skoro petinu radnih mjesta, koliko ih, po procjenama, ima u sektoru poljoprivrede. No, to je već priča o nerazumnoj politici koja vlastite građane čini žrtvom i koja se lako odriče njihovog dobra, ali pritom se ne odriče svojih interesa, konformizma i raznih proračunskih povlastica.

PROGRAM RADA VIJEĆA MINISTARA ZA 2017, USVOJEN SA JEDNOMJESEČNIM ZAKAŠNJENJEM, PRILIČNO JE AMBICIOZNO PREDSTAVLJEN KAO PLAN KOJI PREDVIĐA REALIZACIJU 100 RAZVOJNO-INVESTICIJSKIH PROJEKATA, POSVEĆEN PROCESU PRISTUPANJA EU, ISPUNJENJU OBVEZA IZ „PARTNERSTVA ZA MIR“, KAO I DALJNJEM UNAPREĐENJU REGIONALNE I MEĐUNARODNE SURADNJE. Međutim, pogoršanje međusobnih odnosa unutar vladajuće koalicije, ali i šire, ovaj je Program učinilo tek popisom (nerealiziranih) želja. Od 42 planirana zakona, za 2017. godinu, usvojeno je tek 8 (19%). A od 10 planiranih strategija – samo dvije.

PROGRAMOM RADA VIJEĆA MINISTARA BIH U 2017. GODINI, BILO JE PLANIRANO I UTVRĐIVANJE STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV DISKRIMINACIJE U BIH. Zanimljivost je da strategiju za borbu protiv diskriminacije trebaju donijeti institucije koje i same vrše diskriminaciju – Vijeće ministara BiH na spolnoj osnovi, a Parlamentarna skupština BiH na nacionalnoj. Podsjetimo, naime, da Vijeće ministara BiH krši Zakon o ravnopravnosti spolova,

koji propisuje da je najmanja zastupljenost jednog spola u sastavu institucije 40%, a parlamentarna skupština BiH i dalje krši odluku Međunarodnog suda za ljudska prava i stoga u Domu naroda PSBiH, još uvijek, nema mjesta za pripadnike tzv. „Ostalih“.

TIJEKOM 2017. GODINE, NIJE BILO ZNAČAJNIJIH POMAKA U REALIZACIJI MJERA IZ AKCIJSKOG PLANA REFORMSKE AGENDE NA DRŽAVNOJ RAZINI. Realizacija revidiranog Akcijskog plana se implementira znatno sporijim intenzitetom od planiranog. Naime, od 34 generalne mjere u Akcijskom planu Reformske agende, zaključno sa 31.12.2017. godine, u potpunosti je realizirano 19 mjera (56%), kontinuirano se radi na provedbi 8 mjera, dok nije bilo realizirano 7 mjera.

VIJEĆE MINISTARA BIH, U KONTINUITETU KASNI (I) SA IZVRŠENJEM SVOJIH OBVEZA OKO DONOŠENJA PRORAČUNA. Nacrt Proračuna institucija i međunarodnih obveza BiH za 2017. godinu Vijeće ministra je, umjesto najkasnije do 15. listopada, utvrdilo 3. studenog 2016. godine, čime je onemogućilo i Predsjedništvo BiH da blagovremeno ispuni svoju obvezu, u ovom kontekstu. Nikakvo poboljšanje se nije dogodilo ni prilikom donošenja Proračuna za 2018. godinu. Naprotiv, kašnjenje je bilo još veće, pa je Vijeće ministara nacrt Proračuna za 2018., umjesto do 15. listopada, utvrdilo 22 studenog.

U PROMATRAMOM GODIŠNJEM RAZDOBLJU USVOJEN JE, A KRAJEM NOVEMBRA I POTPISAN, SPORAZUM O SURADNJI IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BIH I NEVLADINIH ORGANIZACIJA U BIH. Potpisnici Sporazuma su se obavezali da će posvetiti sve svoje kapacitete izgradnji prosperitetnog, pravednog, otvorenog, pluralnog i demokratskog društva u BiH. Pored toga, potpisnici su potvrdili svoju opredijeljenost za suradnju u ispunjenje uvjeta za punopravno članstvo BiH u Europskoj uniji.

VIJEĆE MINISTARA ZNAČAJNO JE POPRAVILO SVOJ ODNOS PREMA POSLOVNIČKOJ OBVEZI ODGOVARANJA NA ZASTUPNIČKA/IZASLANIČKA PITANJA.

U 2017. godini, Vijeće ministara odgovorilo je na 351 od 442 ukupno postavljene zastupničkih pitanja (85%), uz još 56 odgovora na zastupnička pitanja postavljena prethodnih godina aktualnog mandata PSBiH. Ovo je najbolji godišnji rezultat u pogledu dostavljanja odgovora na postavljena zastupnička pitanja u Zastupničkom domu PSBiH u posljednjih 11 godina, koliko CCI obnaša monitoring rada PSBiH. A slična situacija je i sa Domom naroda PSBiH, gdje je procenat odgovorenenih izaslaničkih pitanja 86%.

NA 122. SJEDNICI VIJEĆA MINISTARA BIH, 22.11.2017. GODINE, USVOJEN JE AŽURIRANI RAZVOJNO-INVESTICIJSKI PROGRAM INSTITUCIJA BIH ZA RAZDOBLJE 2018.–2020. GODINA, KAO PODRŠKA INSTITUCIJAMA BIH ZA PLANIRANJE ULAGANJA I DONOŠENJE KVALITETNIJIH INVESTICIJSKIH ODLUKA. Ministarstvo

financija i trezora ažuriralo je Program javnih investicija i usuglasilo ga s Proračunom institucija za 2018. godinu. Ažurirani program sadrži podatke o ukupno 277 projekata za razdoblje 2018.–2020. godina, u ukupnoj vrijednosti od milijardu i 946,66 miliona KM. Od navedenog, iznos od milijardu i 261,48 miliona KM odnosi se na 175 projekata u implementaciji, a 685,18 miliona KM na 102 kandidirana projekta. Vrijednost projekata, koji izravno doprinose socio-ekonomskom razvoju BiH, iznosi 938,96 milijuna KM.

SAŽETAK	2
SADRŽAJ	6
UVOD.....	7
POLITIČKI KONTEKST	8
SASTAV VIJEĆA MINISTARA BIH.....	10
TEMELJNE INFORMACIJE O RADU VMBIH U 2017. GODINI.....	12
KLJUČNI DOKUMENTI ZA STVARANJE PREDUVJETA ZA EFIKASAN RAD.....	17
UKUPNA ZAKONODAVNA AKTIVNOST VIJEĆA MINISTARA BIH U 2017. GODINI	24
KOMPARACIJA AKTUALNOG SA PROŠLIM I PRETPROŠLIM SAZIVOM VMBIH.....	29
KOORDINACIJA RADA VMBIH I PS BIH.....	30
EUROATLANSKI PUT BOSNE I HERCEGOVINE.....	36
PLAĆE I UKUPNA PRIMANJA ČLANOVA VIJEĆA MINISTARA BIH.....	42
UTJECAJ NA KVALITETU ŽIVOTA GRAĐANA.....	44
TRANSPARENTNOST RADA VIJEĆA MINISTARA BIH.....	48
ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	51
.....	
DODATAK 1.– NEREALIZIRANI ZAKONI IZ PROGRAMA VMBIH ZA 2017. GODINU.....	53
DODATAK 2 – OSVRT NA REVIZORSKA IZVJEŠĆA INSTITUCIJA ZA 2016. GODINU..	55
DODATAK 3 –PROVEDBA MJERA IZ AP REFORMSKE AGENDE NA RAZINI BIH.....	64

Godišnje izvješće Centara civilnih inicijativa (CCI) o monitoringu rada Vijeća ministara BiH za razdoblje od 01.01.-31.12.2017. godine, sumira podatke do kojih su došli Centri Civilnih Inicijativa prateći rad Vijeća ministara BiH u navedenom godišnjem razdoblju.

Fokus ovog Izvješća je na pregledu temeljnih informacija o radu Vijeća ministara BiH, zatim realizaciji zakonodavnih aktivnosti Vijeća ministara BiH, pregledu trenutnog stanja na euroatlanskom putu BiH, kao i usvajanju ključnih dokumenata za rad Vijeća ministara BiH.

Podsjećamo da periodična izvješća o monitoringu rada parlamenata i vlada na razini kantona u Federaciji BiH, bh. entiteta i državnoj razini, predstavljaju jedanaestogodišnji kontinuitet u praćenju i kontinuiranom informiranju javnosti o rezultatima rada institucija vlasti, a metodologija koju CCI koristi, utemeljena je na podacima koji su dostupni iz više izvora, prije svega, sa službenih web stranica institucija, zatim zapisnika/stenograma/audio-snimaka sa sjednica, ekspozea premijera/predsjednika vlada, zatim programa rada i proračuna institucija, eksternih analiza i izvješća, te drugih podataka koji su pohranjeni u internu bazu CCI-a.

Centri civilnih inicijativa (CCI) višegodišnjim monitoringom rada institucija vlasti u BiH i periodičnim izvješćivanjem nastoje javnosti omogućiti uvid u rad institucija zakonodavne i izvršne vlasti na razini kantona, entiteta i države, s ciljem davanja doprinosa pozitivnim pomacima u kontekstu odgovornosti, efikasnosti, efektivnosti i transparentosti njihovog rada.

Evidentni zastoji na europskom putu Bosne i Hercegovine, sporost u provedbi planiranih mjera iz Akcijskog plana Reformske agende na državnoj razini, loša zakonodavna aktivnost u odnosu na vlastite planove rada Vijeća ministara i Parlamentarne skupštine BiH za 2017. godinu, kontinuirana nestabilnost parlamentarne većine u Zastupničkom domu PSBiH, koja je rezultirala čestim prekidima sjednica zbog nedostatka kvoruma, kao i odgađanjem sjednica Zastupničkog doma PSBiH, prerano započeta predizbora kampanja za opće izbore u BiH, te višestruko prolongiranje vlastitih rokova za finaliziranje i prijevod odgovora na pitanja iz Upitnika Europske komisije, samo su neki od ključnih razloga što se 2017. godina od "godine očekivanja", pretvorila u "godinu propuštenih prilika".

Parlamentarna većina u Zastupničkom domu PSBiH ne postoji, još od prve polovice 2017. odnosno, ista formira po "ad-hoc" principu, od sjednice do sjednice, od zakona do zakona ili bolje rečeno, od mjere do mjere, koje se razmatraju na sjednicama ovog Doma PSBiH¹. Navedeno negativno utječe i na rad Doma naroda PSBiH, ali i Vijeća ministara BiH, jer su članovi spomenutih institucija državne vlasti, umjesto rješavanja zaostataka iz prve dvije godine mandata (2015/2016), te ispunjenja vlastitih planova rada na planu zakonodavnih aktivnosti (i općenito), uglavnom radili na stvaranju što boljih "startnih pozicija", za sebe i svoje stranke, za nadolazeće opće izbore u BiH, koji će se trebali održati u listopadu 2018. godine.

Loša funkcionalnost bh. vlasti, posebno sporost prilikom usuglašavanja odluka kroz tzv. "mehanizam koordinacije" na europskom putu BiH, posebno su došli do izražaja prilikom kreiranja odgovora na pitanja iz Upitnika Europske komisije, koji, i pored danih obećanja i više puta prolongiranih rokova, nisu kompletirani i predani u 2017. godini

Podsjetimo da je, nakon nekoliko neuspješnih pokušaja, krajem 2017. godine, u Parlamentarnoj skupštini BiH, na "maratonskoj sjednici", koja je trajala cca 16 sati (14/15. prosinac 2017.), usvojen Zakon o izmjenama i dopuna Zakona o trošarinama (akcizama) i prateći zakonski prijedlozi, što je bio ključni uvjet za nastavak aranžmana BiH sa

¹ Nestabilnosti, te potom gubitku parlamentarne većine u Zastupničkom domu PSBiH doprinijelo je, između ostalog, napuštanje Kluba SDA u Zastupničkom domu PSBiH od strane tri bivša člana (Senad Šepić, Sadik Ahmetović i Salko Sokolović), koji su utemeljili "Nezavisni blok", a potom i napuštanje SDS-a od strane jednog zastupnika (Đorđo Krčmar), uz pogoršanje odnosa unutar tzv. "vladajuće većine" na državnoj razini!!!

Međunarodnim monetarnim fondom (MMF). U tom kontekstu, zastupnice/zastupnici Saveza za promjene (SDS/NDP/PDP), koji su dio aktualne "vladajuće koalicije", nisu dali podršku "setu zakona" o trošarinama. Ali je isti izglasan zahvaljujući glasovima zastupnika/zastupnica SNSD-a, te zastupnice HDZ 1990, koji od početka aktualnog mandata, djeluju kao oporba u PS BiH.

Prema podacima Ministarstva financija i trezora, vanjski dug BiH, 30.06.2017. godine iznosio je 8.075,89 milijardi KM, a unutarnji dug je iznosio 3.632,44 milijarde KM i povećan je za 82,45 miliona KM ili 2,32% u odnosu na stanje od 31.12.2016. godine.

SASTAV VIJEĆA MINISTARA BiH

Tijekom 2017. godine, bilo je određenih promjena u personalnom sastavu Vijeća ministara BiH, s obzirom da je Vojin Mijatović, zamjenik ministra civilnih poslova, krajem prošle, 2017. godine, istupio iz NDP-a (22.12.2017.), koja ga je predložila na navedenu dužnost i podnio je neopozivu ostavku na dužnost zamjenika ministra civilnih poslova².

Također, zbog odlaska u mirovinu, na 125. sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj, 22.12.2017. godine, prihvaćen je zahtjev za razrješenjem s dužnosti generalnog tajnika Vijeća ministara BiH Zvonimira Kutleše, dok je na 126. sjednici Vijeće ministara BiH održanoj, 28.12.2017. godine, imenovan Robert Vidović za vršitelja dužnosti generalnog tajnika Vijeća ministara BiH na razdoblje do tri mjeseca, počev od 01. siječnja 2018. godine.

U kontekstu personalnog sastava Vijeća ministara BiH, podsjećamo da Dom naroda PSBiH na 27. sjednici, održanoj, 07.04.2017. godine, nije usvojio zahtjev SBB-a za rekonstrukciju Vijeća ministara BiH, kojim je zatražena smjena Seada Jusića, zamjenika ministrice obrane BiH, tako da je Sead Jusić, koji je na poziciju u Vijeću ministara BiH došao kao kandidat SBB-a, nastavio obnašati dužnost zamjenika ministrice obrane u Vijeću ministara BiH.

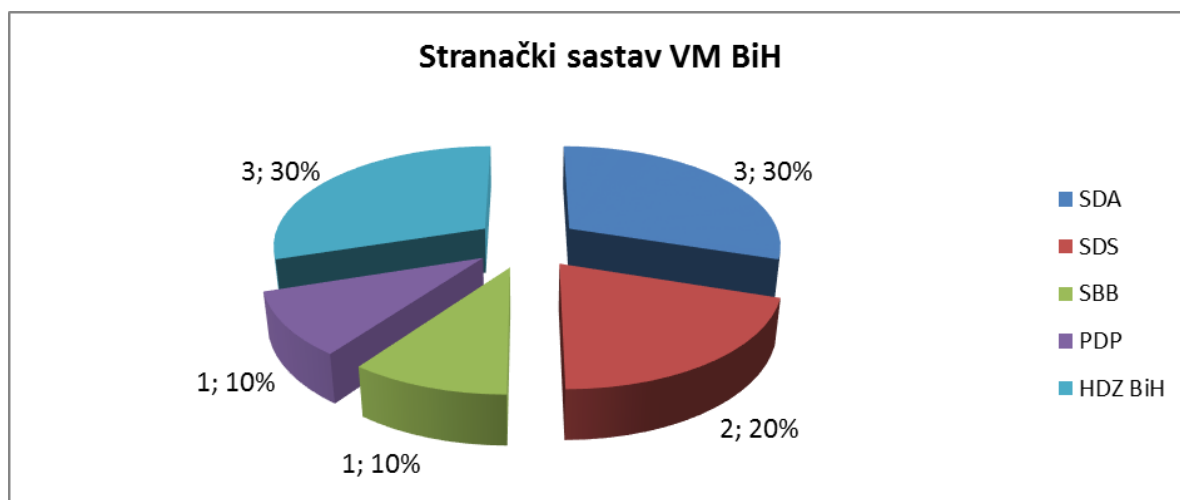
R.br.	Naziv ministarstva	Ministar/Ministrica	Stranka	Trajanje mandata
1.	Predsjedatelj Vijeća ministara BiH	Denis Zvizdić	SDA	31.03.2015. - tn
2.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	Semiha Borovac	SDA	31.03.2015.- tn
3.	Ministarstvo vanjskih poslova	Igor Crnadak	PDP	31.03.2015. - tn
4.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	Mirko Šarović	SDS	31.03.2015. - tn
5.	Ministarstvo sigurnosti	Dragan Mektić	SDS	31.03.2015. - tn
6.	Ministarstvo komunikacija i prometa	Slavko Matanović	DF	31.03.2015. - 10.12.2015.
		Ismir Jusko	SBB	11.05.2016. - tn
7.	Ministarstvo pravde	Josip Grubeša	HDZ BiH	31.03.2015. - tn

² Zastupnici Zastupničkog doma PSBiH, na nastavku, 55. sjednice ovog Doma, održane, 31.01.2018. godine, su potvrdili imenovanje Gorana Čosića za novog zamjenika ministra civilnih poslova BiH, koji je tom prigodom dao i svečanu izjavu. On je na navedenu dužnost imenovan nakon što je njegov prethodnik Vojin Mijatović, 22. prosinca 2017. godine podnio ostavku na spomenutu dužnost.

R.br.	Naziv ministarstva	Ministar/Ministrica	Stranka	Trajanje mandata
8.	Ministarstvo obrane	Marina Pendes	HDZ BiH	31.03.2015. - tn
9.	Ministarstvo financija i trezora	Vjekoslav Bevanda	HDZ BiH	31.03.2015. - tn
10.	Ministarstvo civilnih poslova	Adil Osmanović	SDA	31.03.2015. - tn

Tabela 1: Vijeće ministara BiH

Aktualni sastav Vijeće ministara BiH čine predsjedatelj i ministrice/ministri iz 5 političkih stranaka (SDA, SBB, SDS, HDZBiH i PDP).

Grafikon 1

Vijeće ministara BiH u svome sastavu ima samo 2 žene-ministrice, čime se krši Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH, ignorirajući obvezu koju taj isti zakon propisuje, a koja se odnosi na zastupljenost manje zastupljenog spola u institucijama vlasti od najmanje 40%. Dakle, zastupljenost žena u sastavu Vijeća ministara BiH dvostruko je manja od propisane zakonom, što navedeni Zakon definira kao diskriminaciju, čije se otklanjanje istim nalaže.

TEMELJNE INFORMACIJE O RADU VIJEĆA MINISTARA BiH

U razdoblju od 01.01.– 31.12.2017. godine, Vijeće ministara BiH održalo je ukupno 49 sjednica na 50 održanih zasjedanja ove Institucije, i to 40 redovnih sjednica, uz jedan nastavak 121. sjednice Vijeća ministara BiH, koja je prvobitno bila odgođena, 15.11.2017. godine, zbog nedolaska na istu ministara iz reda srpskog naroda, te 8 izvanrednih sjednica i jednu zajedničku sjednicu Vijeća ministara BiH sa Vladom Republike Hrvatske (24.10.2017.).

Navedeno znači da je za više od jedne petine sjednica manje održano u 2017. godini u odnosu na prethodnu joj 2016. godinu, kada su održane 63 sjednice, od kojih je bilo 50 redovnih sjednica (jedna više u odnosu na ukupan broj sjednica u 2017.), te 13 izvanrednih sjednica.

Podsjećamo da je u članku 22. Poslovnika predviđeno sljedeće: "Sjednice Vijeća ministara održavaju se, po pravilu, određenog dana ili određenih dana u tjednu", što znači da bi redovne sjednice Vijeća ministara trebalo da se održavaju najmanje jednom tjedno.

Red. broj	Datum državanja	Red. br. sjednice	Tip sjednice	Realizirano točki	Razmatrano mjera	Trajanje sjednice
1.	11-01-2017.	88	Redovna sjednica	38	49	03:33
2.	25-01-2017.	89	Redovna sjednica	33	46	01:10
3.	01-02-2017.	90	Redovna sjednica	20	50	00:08
4.	08-02-2017.	91	Redovna sjednica	20	25	02:15
5.	09-02-2017.	21	Vanredna sjednica	2	2	01:15
6.	16-02-2017.	22	Vanredna sjednica	2	2	02:00
7.	21-02-2017.	23	Vanredna sjednica	4	5	01:00
8.	28-02-2017.	92	Redovna sjednica	27	37	01:30
9.	08-03-2017.	93	Redovna sjednica	34	61	01:45
10.	15-03-2017.	94	Redovna sjednica	16	16	01:00
11.	22-03-2017.	95	Redovna sjednica	15	16	00:50
12.	28-03-2017.	96	Redovna sjednica	26	45	02:35
13.	30-03-2017.	24	Vanredna sjednica	4	4	02:00
14.	06-04-2017.	97	Redovna sjednica	20	26	02:50
15.	06-04-2017.	25	Vanredna sjednica	4	4	01:30
16.	12-04-2017.	98	Redovna sjednica	27	70	01:55

17.	18-04-2017.	99	Redovna sjednica	14	24	00:55
18.	04-05-2017.	100	Redovna sjednica	34	45	03:30
19.	12-05-2017.	101	Redovna sjednica	24	27	01:20
20.	17-05-2017.	26	Vanredna sjednica	1	1	02:00
21.	23-05-2017.	102	Redovna sjednica	28	46	02:00
22.	30-05-2017.	103	Redovna sjednica	23	35	01:55
23.	06-06-2017.	104	Redovna sjednica	17	23	01:10
24.	13-06-2017.	105	Redovna sjednica	33	47	02:35
25.	19-06-2017.	27	Vanredna sjednica	2	2	00:45
26.	22-06-2017.	106	Redovna sjednica	27	42	02:10
27.	06-07-2017.	107	Redovna sjednica	30	41	02:33
28.	07-07-2017.	28	Zajednička sjednica sa Vladom RH	1	1	03:00
29.	19-07-2017.	108	Redovna sjednica	40	53	01:45
30.	25-07-2017.	109	Redovna sjednica	32	45	02:25
31.	31-07-2017.	110	Redovna sjednica	15	26	02:05
32.	24-08-2017.	111	Redovna sjednica	29	39	03:35
33.	30-08-2017.	112	Redovna sjednica	27	35	02:05
34.	05-09-2017.	113	Redovna sjednica	21	35	02:05
35.	12-09-2017.	114	Redovna sjednica	18	21	01:10
36.	21-09-2017.	115	Redovna sjednica	13	14	01:00
37.	26-09-2017.	116	Redovna sjednica	22	27	01:36
38.	10-10-2017	117	Redovna sjednica	28	32	02:00
39.	19-10-2017	118	Redovna sjednica	19	28	01:50
40.	31-10-2017	119	Redovna sjednica	30	36	01:47
41.	09-11-2017	120	Redovna sjednica	28	32	03:35
42.	15-11-2017	121	Redovna sjednica- odgođena	0	0	00:00
43.	22-11-2017	121	Redovna sjednica - početak	10	10	02:20
44.	24-11-2017	121	Redovna sjednica	14	25	00:50

45.	24-11-2017	122	Redovna sjednica	27	32	02:20
46.	04-12-2017	123	Redovna sjednica	27	39	01:05
47.	12-12-2017	124	Redovna sjednica	24	28	01:50
48.	13-12-2017	29	Vanredna sjednica	2	2	01:30
49.	22-12-2017	125	Redovna sjednica	31	65	01:40
50.	28-12-2017	126	Redovna sjednica	29	36	01:15
51.	28-12-2017	127	Redovna sjednica	15	15	00:45
			Ukupno:	1.024	1.467	91:42
			Prosječno:	20,9	29,9	01:47

Tabela 2: Osnovni podaci o sjednicama Vijeća ministara BiH u razdoblju 01.01.- 31.12.2017. godine

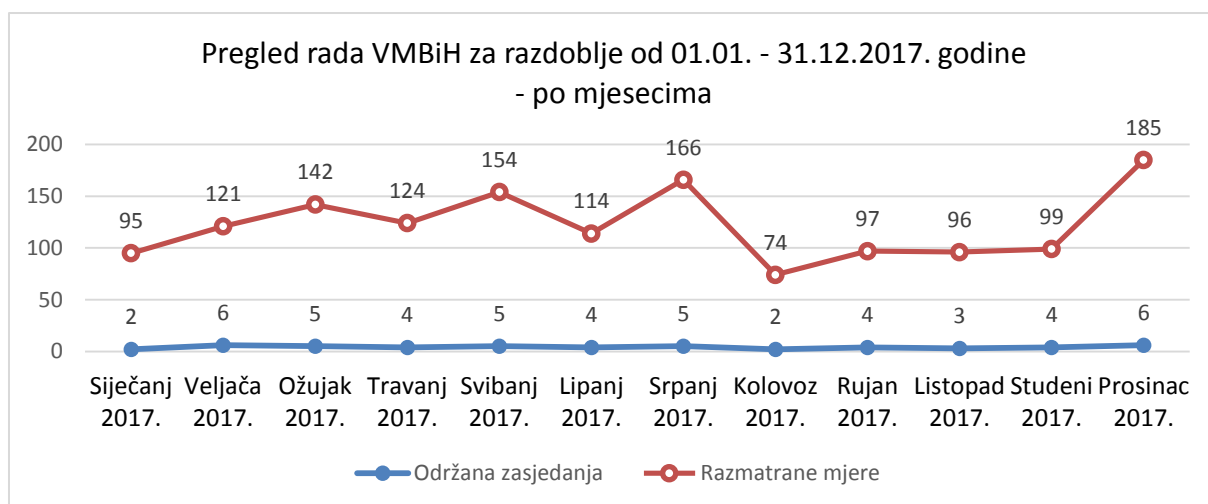
Tijekom 12 mjeseci 2017. godine, Vijeće ministara BiH razmotrilo je ukupno 1.467 mjera. Od toga je bilo najviše odluka - 305, zatim informacija – 302, te 179 izvješća – ukupno 786 mjera. Navedene tri vrste mjera predstavljaju preko 50% svih mjera razmotrenih na sjednicama Vijeća ministara BiH održanim u navedenom godišnjem razdoblju (53,6%), dok je razmatrano ukupno 35 zakona u 2017. godini, dakle, tek 2,4% od svih razmotrenih mjera u spomenutom godišnjem razdoblju, a strategija svega 0,3%.

Također, u promatranom razdoblju (01.01.-31.12.2017.), na održanim sjednicama Vijeća ministara BiH, pored spomenutih 1.467 mjera, usvojeno je i 50 zapisnika.

Dužina trajanja 49 održanih sjednica Vijeća ministara BiH u 2017. godini iznosila je ukupno 91:42 sati ili 1,47 sati prosječno po održanoj sjednici u navedenom godišnjem razdoblju.

Dakle, tijekom 2017. godine na 49 održanih sjednica Vijeća ministara BiH, razmotreno je ukupno 1.467 mjera, od kojih je 1.416 mjera (96,5%) bilo sa pozitivnim ishodom glasanja, računajući usvojene mjere (1.167), mjere primljene k'znanju (193) i mjere za koje je data suglasnost (56). Istovremeno, u tom razdoblju za 37 mjera je odgođeno izjašnjenje, 11 mjera je vraćeno na doradu, dok 3 mjere nisu usvojene.

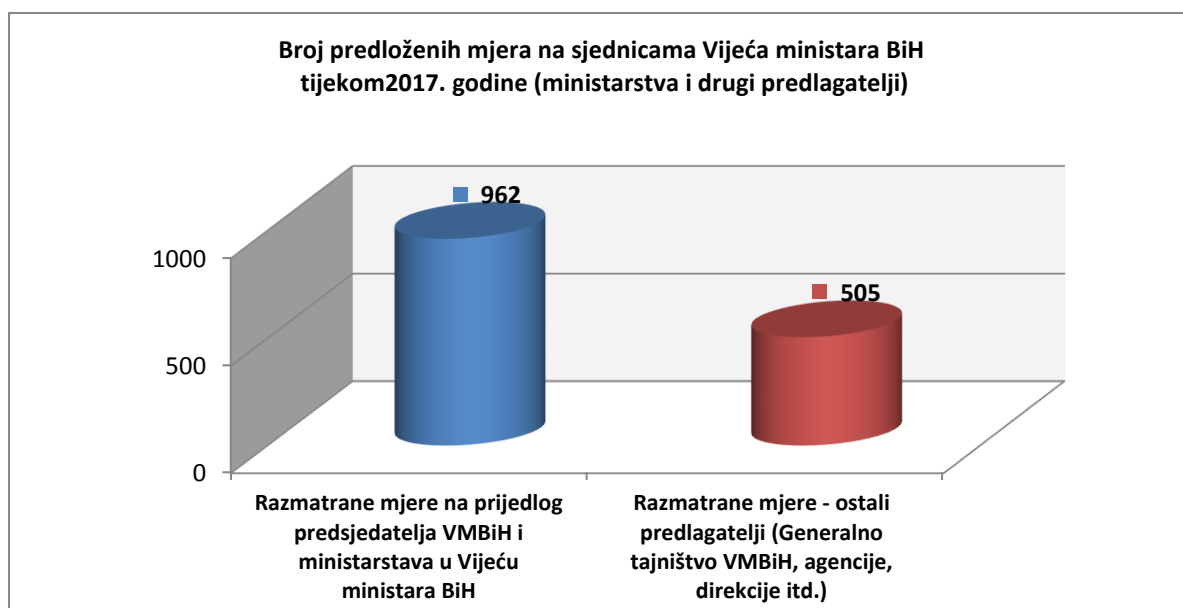
Najveći intenzitet rada i najveća produktivnost Vijeća ministara BiH u promatranom godišnjem razdoblju, zabilježena je u mjesecu prosincu 2017. godine, kada je na 6 sjednica razmotreno ukupno 185 mjera, dok je najmanje mjera razmotreno tijekom mjeseca kolovoza 2017. godine, dakle, u vrijeme godišnjih odmora – 74 mjere na 2 održane sjednice VMBiH.

Grafikon 2

Gledano po kvartalima, Vijeće ministara BiH je bilo najproduktivnije u II kvartalu prošle, 2017. godine, jer su na 13 održanih sjednica tijekom II kvartala prošle godine, razmatrane 392 mjere ili 34 mjere više nego je razmatrano u I kvartalu 2017. godine, na održanih 11 sjednica Vijeća ministara (358). U III kvartalu 2017. godine, razmotreno je 337 mjera, što je nešto lošija produktivnost u odnosu na I kvartal, jer je razmotrena 21 mjera manje, dok je u odnosu na II kvartal, koji je bio najproduktivniji, razmotreno 55 mjera manje, s tim da su u III kvartalu održane 2 sjednice manje u odnosu na prethodna dva kvartala – održano 11 sjednica u III kvartalu 2017. godine. U IV kvartalu 2017. godine, na održanih 12 sjednica Vijeća ministara, razmotreno je 380 mjera ili 12 manje nego u najproduktivnijem II kvartalu prošle godine, što je značilo 22 mjere više nego u I kvartalu i 43 mjere više nego u III kvartalu 2017. godine.

Na prijedlog predsjedatelja Vijeća ministara BiH i svih 9 ministarstava u Vijeću ministara BiH, predložene su ukupno 962 mjere ili skoro 2/3 od ukupno razmotrenih 1.467 mjera u razdoblju od 01.01.-31.12.2017. godine (65,6%), Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH je predlagatelj 121 mjere (8,2%), dok su sve druge institucije na državnoj razini (Direkcija za europske integracije, Direkcija za ekonomsko planiranje, Služba za zajedničke poslove i druge direkcije i agencije...) bili predlagatelji preostalih 384 razmotrenih mjera (26,2%).

Grafikon 3

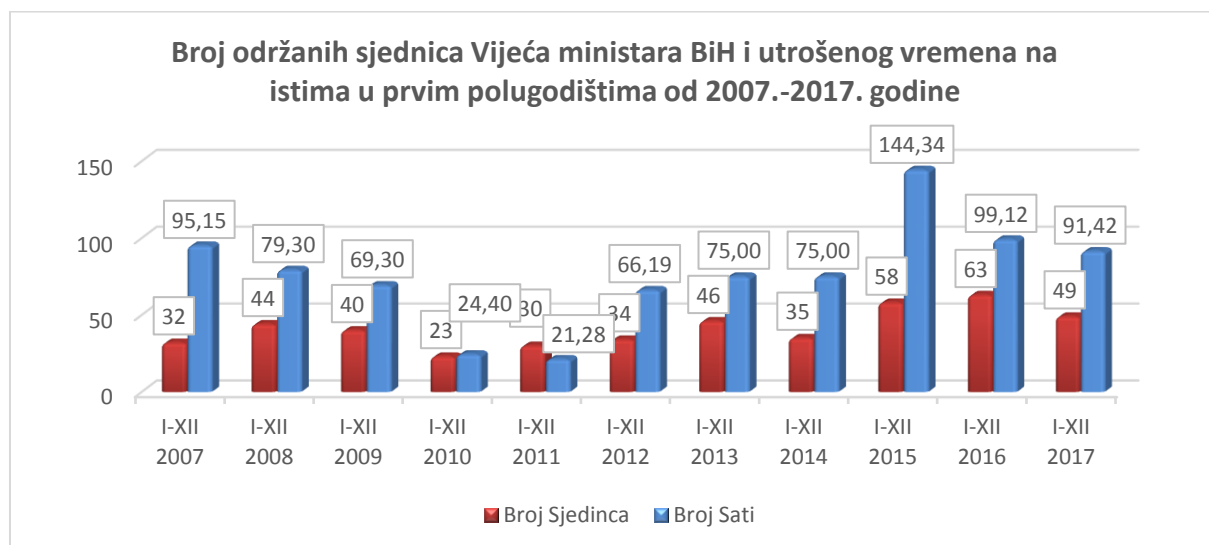
Kada su u pitanju ministarstva unutar Vijeća ministara BiH, najviše mjera u navedenom godišnjem razdoblju (01.01.- 31.12.2017.), predložili su Ministarstvo civilnih poslova – 141 mjera, Ministarstvo sigurnosti – 140 mjera, te Ministarstvo vanjskih poslova - 137 mjera. Potom slijede Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa – 128 mjera, Ministarstvo financija i trezora – 126 mjera, Ministarstvo prometa i komunikacija – 94 mjere, Ministarstvo pravde – 85 mjere, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice – 78 mjera, te Ministarstvo obrane, koje je bilo predlagatelj ukupno 30 mjera u navedenom devetomjesečnom razdoblju.

Od ostalih predlagatelja razmatranih mjera u 2017. godini, najviše je predložilo Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH – ukupno 121 mjeru, potom Direkcija za europske integracije BiH – 81 mjeru, Agencija za državnu službu – 24 mjere, Služba za zajedničke poslove institucija BiH – 22 mjere, Agencija za sigurnost hrane BiH – 21 mjeru, Ured koordinatora za reformu javne uprave – 18 mjera, te Direkcija za ekonomsko planiranje – 16 mjera.

Usporedba određenih segmenata rada Vijeća ministara tijekom posljednjih 11 godina (2007.- 2017.):

Najmanji broj sjednica Vijeća ministara BiH u proteklih 11 godina, evidentiran je tijekom izborne 2010. godine, kada su do općih izbora održane 23 sjednice, te potom, tijekom 2011. godine, kada je Vijeće ministara BiH radilo u tzv. "tehničkom mandatu", kada je održano ukupno 30 sjednica Vijeća ministara BiH, uz činjenicu da se na konstituiranje Vijeća ministara BiH čekalo skoro 16. mjeseci, nakon općih izbora u BiH 2010. godine. U 2007. godini održane su 32 sjednice Vijeća ministara BiH, a tijekom 2012. godine 34 sjednice.

Sa druge strane, najviše sjednica Vijeća ministara BiH održano je u 2016. godini – ukupno 63 sjednice ili pak 14 sjednica više nego je aktualni saziv Vijeća ministara BiH održao u 2017. godini (49).

Grafikon 4

Kada je u pitanju utrošeno vrijeme na održanim sjednicama Vijeća ministara BiH u posljednjih 11 godina, najviše vremena ministrice/ministri proveli su na 58 sjednica Vijeća ministara BiH održanih tijekom 2015. godine – ukupno 144,34 sati, dok je najmanje vremena "utrošeno" na 23 sjednice Vijeća ministara BiH održane 2010. godine – ukupno 24,40 sati.

Dakle, vidljive su značajne oscilacije u pogledu broja održanih sjednica Vijeća ministara BiH i utrošenog vremena na istima u posljednjih 11 godina (2007.-2017.).

PROGRAM RADA

Vijeće ministara BiH nije utvrdilo svoj Program rada za 2018. godinu, sukladno poslovnim odredbama, odnosno do 31.12.2017. godine³.

Inače, Vijeće ministara BiH je u posljednjih 11 godina, koliko CCI obnaša monitoring rada ove Institucije, kao i drugih institucija zakonodavne i izvršne vlasti na razini kantona, entiteta i države, samo jednom utvrdilo svoj godišnji program rada sukladno poslovnim odredbama. Naime, radi se o Programu rada Vijeća ministara BiH za 2012. godinu, koji je utvrdilo tadašnje Vijeće ministara BiH u tzv. „tehničkom mandatu“, a po imenovanju novog Vijeća ministara BiH, u veljači 2012. godine, prihvaćen je integralni tekst tog dokumenta, bez izmjena u istom.

Program rada Vijeća ministara BiH za 2017. godinu, također, nije utvrđen sukladno Poslovniku, do kraja 2016. godine, već je isti utvrđen, 01.02.2017. godine, odnosno, sa mjesec dana zakašnjenja. U spomenutom programu rada VMBiH, između ostalog, planirano je utvrđivanje ukupno 42 zakona (41 prijedlog i 1 nacrt zakona).

U razdoblju od 01.01. – 31.12.2017. godine, od planirana 42 zakona, Vijeće ministara BiH utvrdilo je 8 zakona, koji su sadržani u programu rada ove Institucije za 2017. godinu, što znači da je realizacija godišnjeg programa rada Vijeća ministara BiH na planu zakonodavnih aktivnosti iznosila nešto manje od 1/5 u odnosu na plan rada za 2017. godinu (19,0%).

Treba naglasiti da su Program rada Vijeća ministara BiH za 2017. godinu, te Izvješće o radu Vijeća ministara BiH za 2016. godinu, urađeni po novoj metodologiji, koja prati Proračun Institucija BiH i međunarodnih obveza BiH, odnosno predstavlja pregled ciljeva, programa, projekata, aktivnosti, pokazatelja za praćenje troškove planiranih aktivnosti, izvora financiranja, predviđene rokove i očekivane godišnje rezultate rada Vijeća ministara BiH, što je, između ostalog, izazvalo i određene nejasnoće kod zastupnica/zastupnika Zastupničkog doma PSBiH prilikom rasprave o Izvješću o radu Vijeća ministara BiH za 2016. godinu.

Podsjećamo da je Vijeće ministara BiH, na 112. sjednici održanoj, 18.11.2014. godine, donijelo Odluku o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvješćivanja o radu u institucijama Bosne i Hercegovine, a sukladno članku 8. spomenute Odluke (Način izrade godišnjeg programa rada institucije BiH), između ostalog, planirano je da prednacrti godišnjeg programa

³ Vijeće ministara BiH je, na 129. sjednici održanoj, 11.01.2018. godine, uz korekcije na toj sjednici, utvrdilo Program rada Vijeća ministara BiH za 2018. godinu, koji kao prioritete ističe provedbu daljnjih aktivnosti za pristupanje BH u Europsku uniju, ekonomski razvoj, jačanje vladavine prava, ispunjenje obveza iz „Partnerstva za mir“, te daljnje unapređenje regionalne i međunarodne suradnje.

rada institucija BiH postavljaju na Internet stranicu Institucije u trajanju od najmanje 14 dana, a najkasnije do 15.07. tekuće godine za narednu godinu.

Dodatno, institucije BiH su dužne dostaviti nacrt svog godišnjeg programa rada uz zahtjev za financiranje za narednu godinu, sukladno članku 7., stavak (1) Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, s tim da institucije BiH prijedlog svog godišnjeg programa rada dostavljaju Vijeću ministara BiH najkasnije do 01.12. tekuće godine za narednu, kako bi moglo blagovremeno, sukladno poslovničkim odredbama, kreirati i utvrditi svoj program rada.

Također, Vijeće ministara BiH je na 105. sjednici od 13.06.2017. godine usvojilo Srednjoročni program rada Vijeća ministara BiH za razdoblje 2018.–2020. godine, koji osigurava kvalitetno upravljanje razvojem, sukladno nadležnostima Vijeća ministara BiH. Proračunski korisnici su upućeni da sredstava za iduće srednjoročno razdoblje planiraju sukladno utvrđenom strateškom okviru, odnosno da realizacija programa i aktivnosti bude u izravnoj vezi sa utvrđenim strateškim ciljevima i financiranjem prioriteta koji omogućuju realizaciju tih ciljeva.

Proces srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama BiH osnažen je usvajanjem Zakona o izmjeni i dopuni zakona o ministarstvima i drugim tijelima Bosne i Hercegovine tijekom prethodne, 2016. godine, gdje je naglašeno da Srednjoročni program rada Vijeća ministara BiH predstavlja temelj za pripremu Dokumenta okvirnog proračuna i srednjoročnih planova rada institucija BiH. U navedenom Dokumentu su predstavljeni srednjoročni ciljevi (i pokazatelji praćenja istih), čijim će ispunjenjem 56 institucija, koje za svoj rad odgovaraju Vijeću ministara BiH, dati doprinos ostvarenju općih i strateških ciljeva koji su identificirani u dokumentu „Strateški okvir za BiH“, koji predstavlja temelj za realizaciju mjera iz Akcijskog plana Reformske agende za BiH, iz nadležnosti Vijeća ministara BiH.

Kada je izvješćivanje o radu svakog ministarstva u pitanju, odnosno Vijeća ministara BiH u cjelini, isto je regulirano u člancima 81. i 95. Poslovnika o radu Vijeća ministara BiH, s tim da je člankom 81. predviđeno da Vijeće ministara BiH jednom godišnje podnosi Parlamentarnoj skupštini BiH izvješće o svom radu, s tim da Parlament može zatražiti i izvanredno izvješće o radu Vijeća ministara BiH. Dosadašnja praksa je pokazala da Vijeće ministara BiH, uglavnom, u prvom kvartalu razmatra i usvaja godišnje izvješće o svome radu za prethodnu godinu, te ga nakon toga dostavlja Parlamentarnoj skupštini BiH na usvajanje, koja ga na plenarnoj sjednici razmatra, uglavnom u drugoj polovici godine, a nakon što se povjerenstva PSBiH izjasne se da li prihvaćaju ili ne prihvaćaju izvješće o radu Vijeća ministara BiH.

Doduše, u izvješćima u radu Vijeća ministara BiH, a mislimo na razdoblje posljednjih 11 godina, nedostaju dodatna pojašnjenja o razlozima za neprovedbu pojedinih mjera iz

programa rada Vijeća ministara BiH za određeno vremensko razdoblje, jer se, uglavnom, u izvješćima promovira pozitivno, a ne spominju se zaostaci, odnosno, neispunjene obveze.

Između ostalog, na 50. sjednici Zastupničkog doma PSBiH, održanoj, 26.07.2017. godine, nije usvojeno izvješće o radu Vijeća ministara BiH za 2016. godinu, dok je Dom naroda PS BiH na 32. sjednici održanoj, 28.09.2017. godine, prihvatio izvješće o radu Vijeća ministara BiH za 2016. godinu, što znači da je tim činom aktualno Vijeće ministara izgubilo podršku većine u Zastupničkom domu PSBiH.

U Bosni i Hercegovini, što praksa potvrđuje, nije neobično da vlade i parlamenti na svim razinama rade cijelu godinu bez usvojenog programa rada ili pak, da godišnji program rada usvajaju sa zakašnjenjem od više mjeseci, što značajno utječe na konačnu realizaciju planiranog. Općenito, kada je u pitanju usvajanje programa rada institucija, zakoni o vladama i poslovnici o radu većine institucija, naznačavaju da godišnji programi rada trebaju biti usvojeni prije početka kalendarske godine na koju se isti odnose, dakle, do kraja prethodne za narednu, što se, uglavnom, ne poštuje. A kvalitetno kreirani i blagovremeno usvojeni programi institucija zakonodavne i izvršne vlasti na svim razinama, jedna su od ključnih "alatki" za efikasnost njihovog rada, te preuzimanje odgovornosti za realizaciju tih programa.

PRORAČUN

Fiskalno vijeće BiH, na 09. sjednici održanoj, 05.10.2017. godine, usvojilo je Globalni okvir fiskalne bilance i politika u BiH (GOFBP) za razdoblje od 2018.–2020. godine, čime su stvoreni preduvjeti da se ispoštuju zakonski rokovi za usvajanje Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu, kao i ona entitetska proračuna (FBiH i RS).

Nakon usvajanja Globalnog okvira fiskalne bilance i politika u BiH (GOFBP) za razdoblje od 2018.–2020. godine, Vijeće ministara BiH je, na 122. sjednici, održanoj, 22.11.2017. godine, utvrdilo Nacrt zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu⁴. Spomenutim Nacrtom proračuna, predviđeno je da Proračun za financiranje institucija iznosi 950 milijuna KM, dok su prihodi za servisiranje vanjskog duga =1.004.062.329,00 KM i niži su za cca 7,1 milijun KM u odnosu na 2017. godinu, tako da Proračun iznosi ukupno =1.954.062.329,00 KM.

⁴ Prijedlog Zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu, u finalnoj formi, donesen je na nastavku, 55. sjednice Zastupničkog doma PSBiH, koja je održana, 17.01.2018. godine, te na 06. hitnoj sjednici Doma naroda PSBiH, održanoj, 25.01.2018. godine.

Struktura utvrđenog proračuna institucija BiH prati prioritete rada Vijeća ministara BiH vezano za Europsko partnerstvo, te podržava mjere štednje u institucijama BiH. Proračunom su, također, planirana i sredstva za provedbu općih izbora u listopadu 2018. godine, kao i za višegodišnje projekte proračunskih korisnika i stavljanje u funkciju Državnog zatvora, a projicirana su i sredstva za obračun plaća policijskim službenicima, zbog zakonom usvojene izmjene njihovog koeficijenta.

Također, Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva financija i trezora, na 121. sjednici održanoj, 22.11.2017. godine, usvojilo je Dokument okvirnog proračuna (DOP) institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2018. do 2020. godine. Dokument okvirnog proračuna prati i podržava reforme BiH u procesu priključenja Europskoj uniji i bržu provedbu prijema Bosne i Hercegovine u Partnerstvo za mir (PfP) i daljnji NATO put BiH, te provedbu ranije definiranih 14 strateških ciljeva, uključujući razvoj ekonomije, povećanje uposlenosti i smanjenje siromaštva u Bosni i Hercegovini.

Prema DOP-u za razdoblje od 2018. do 2020. godine, ukupna razina rashoda institucija BiH, bez servisiranja vanjskog duga, iznosi 950 milijuna KM na godišnjoj razini za sve tri godine (2018.-2020.), a izdvajanje neizravnih poreza s Jedinственог računa Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine iznosi 750 miliona KM, što je na razini iznosa proračuna iz prethodnih godina. Navedeno će u praksi značiti da plaće i naknade u institucijama Bosne i Hercegovine i u naredne tri godine ostaju na dosadašnjoj razini i iste neće biti povećane.

Vijeće ministara BiH je na 29. izvanrednoj sjednici održanoj, 13.12.2017. godine, utvrdilo korigirani tekst Nacrta zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, koji je ranije utvrđen na 121. sjednici od 22. studenog 2017. godine. U svezi sa usvojenom korekcijom u Nacrtu zakona u članku 17. dodaju se novi stavovi (3) i (4), a koji glase: „(3) Izuzetno od članka 17. stavak (3) Zakona o financiranju, sredstva u iznosu 360.000,00 KM, uključena u iznos stavke „Rezerviranja“ (9999-2, redni broj 1 - Tekuća pričuva) utvrđene ovim zakonom, dodjeljuju se na raspolaganje članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine u jednakim omjerima u svrhu interventnog korištenja tih sredstava. Sredstva dodijeljena članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine realiziraju se na način kako slijedi: a) Članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine, svaki zasebno, donose odluku o kriterijima za dodjelu sredstava interventne tekuće pričuve. b) Na temelju dostavljenog zahtjeva pravnog ili fizičkog lica kojem će, u skladu sa ovim stavkom, sredstva biti dodijeljena, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi posebnu odluku, u skladu s kriterijima iz točke a) ovog stavka. c) Odluka iz točke b) ovog stavka objavljuje se u „Službenom glasniku BiH“ u roku deset dana od dana njezinog donošenja. d) Odluke donesene u skladu sa ovim člankom realizirat' će Ministarstvo financija i trezora BiH, u skladu sa

Zakonom o financiranju. e) u roku 15 dana od dana donošenja ovog zakona, Ministarstvo financija i trezora BiH će obavijestiti članove Predsjedništva Bosne i Hercegovine o raspoloživom iznosu sredstava za interventno korištenje proračunske pričuve. (4) Izuzetno od članka 17. stavka (3) Zakona o financiranju, iznos 180.000,00 KM od ukupne proračunske pričuve utvrđene ovim zakonom, dodjeljuje se na raspolaganje predsjedatelju i zamjenicima predsjedatelja Vijeća ministara BiH u jednakim omjerima u svrhu interventnog korištenja tih sredstava. Sredstva dodijeljena predsjedatelju i zamjenicima predsjedatelja Vijeća ministara BiH, po ovom osnovu, realiziraju se analogno propisanoj proceduri iz stavka (3) tač. a), b), c), d) i e) ovog članka."

Kada je u pitanju prošla godina, Nacrt Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza BiH za 2017. godinu, Vijeće ministara BiH utvrdilo je na 79. sjednici, održanoj 03.11.2016. godine, dakle, iako ranije nego prethodnih godina, ipak sa određenim zakašnjenjem u odnosu na zakonske i poslovničke rokove, i u istom su bili planirani ukupni prihodi za financiranje institucija i primici na razini prethodnih godina od 950.000.000,00 KM. Potom je Ministarstvo financija i trezora dostavilo Nacrt zakona o Proračunu Predsjedništvu BiH, koje je, kao ovlašteni predlagatelj, 15.11.2016., usvojilo Prijedlog Proračuna za 2017. godinu i uputilo ga u proceduru Parlamentarne skupštine BiH.

Dakle, Vijeće ministara BiH nije svoje obveze u svezi Proračuna za 2017. godinu izvršilo blagovremeno, jer je obveza Vijeća ministara da Nacrt proračuna utvrdi najkasnije do 15. listopada, a utvrđen je, 03. studenog 2016. godine, čime je onemogućeno i Predsjedništvo BiH da na vrijeme ispuni svoju obvezu i da u konačnici Parlamentarnoj skupštini BiH dostavi Prijedlog Zakona o proračunu za 2017. godinu, najkasnije do 01. studenog 2016. godine.

Inače, Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2017. godinu, u finalnoj formi je usvojen na 39. sjednici Zastupničkog doma PSBiH, održanoj, 14.12.2016. godine, a u Domu naroda PSBiH na 04. hitnoj sjednici održanoj, 15.12.2016. godine, što znači da kašnjenje Vijeća ministara BiH prilikom utvrđivanja Nacrta Proračuna za tekuću godinu, koje je prouzrokovalo i kašnjenje Predsjedništva BiH u dostavljanju Prijedloga proračuna u proceduru PSBiH, nije značajnije utjecalo na Parlamentarnu skupštinu BiH da Prijedlog zakona o Proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2017. godinu usvoji čak 16 dana prije isteka zakonskog roka.

Gledajući poslovničke odredbe, kada je u pitanju proces usvajanja državnog proračuna, podsjećamo na članak 136. Poslovnika Zastupničkog doma PSBiH koji predviđa da: "Nakon što Parlamentarna skupština BiH dobije prijedlog zakona koji sadrži proračun institucija BiH za

sljedeću godinu, koji je uputilo Predsjedništvo BiH, sukladno zakonu i rokovima propisanim zakonom, isti prvo razmatra Zastupnički dom PSBiH. Nakon usvajanja, Zastupnički dom dostavlja prijedlog zakona s proračunom Domu naroda PSBiH najkasnije do 15. studenoga tekuće godine".

Prilikom donošenja proračuna primjenjuju se odredbe kojima se uređuje temeljni zakonodavni postupak, s tim da Kolegij Doma skraćuje rokove i poduzima sve druge potrebne mjere za donošenje proračuna ili, po potrebi, izmjene i dopune proračuna najkasnije do 15. prosinca tekuće godine". Također, člankom 127. Poslovnika Doma naroda PSBiH je predviđeno da (citirajući): "Nakon usvajanja prijedloga zakona koji sadrži proračun institucija BiH za sljedeću godinu, Zastupnički dom dostavlja prijedlog zakona s proračunom Domu naroda najkasnije do 15. studenoga tekuće godine. Prilikom donošenja proračuna primjenjuju se odredbe za temeljni zakonodavni postupak, s tim da Kolegij Doma naroda skraćuje rokove i poduzima sve druge potrebne mjere za donošenje proračuna ili, po potrebi, izmjene i dopune proračuna, najkasnije do 15. prosinca tekuće godine".

Nadležne držane institucije, koje su aktivno uključene u kreiranje i usvajanje državnog proračuna, svakako, trebaju imati u vidu članak 136. Poslovnika Zastupničkog doma PSBiH, te članak 127. Poslovnika Doma naroda PSBiH, te blagovremeno otpočeti sa aktivnostima na kreiranju i donošenju državnog proračuna, najkasnije do kraja kalendarske godine za narednu, što je proteklih 11. godina, koliko CCI prati rad Parlamentarne skupštine BiH bio kontinuirani problem, prije svega, zbog loše suradnje na relaciji Vijeće ministara BiH - Predsjedništvo BiH - Parlamentarna skupština BiH, jer svaka od ovih institucija ima određeni dio odgovornosti kada je u pitanju kreiranje i usvajanje Prijedloga zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

Također, s obzirom da je navedeni problem došao do izražaja prilikom utvrđivanja Nacrta državnog proračuna za 2018. godinu, treba podsjetiti na višegodišnju praksu tzv. "diskrecijskog" trošenja proračunskog novca od strane predsjedatelja i dva zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH, koja je potom proširena i na tri člana Predsjedništva BiH, tako da svi ni imaju mogućnost interventno, i na temelju osobnih prosudbi, koristiti sredstva do 6% od iznosa tekuće pričuve za određenu godinu za članove Predsjedništva, te 4% iznosa tekuće pričuve predsjedatelj i dva zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH.

Navedeno je, između ostalog, jedna od kontinuiranih preporuka iz monitoring izvješća CCI-a, s ciljem maksimalne transparentnosti pri trošenju proračunskog novca, tj. novca poreskih obveznika, što je obveza javnih dužnosnika na svim razinama, dakle, da stvore zakonske pretpostavke i donesu potrebne odluke, kojima će se ubuduće onemogućiti "diskrecijsko" trošenje proračunskog novca od strane predsjedatelja i zamjenika predsjedatelja Vijeća

ministara BiH, kao i članova Predsjedništva BiH, koji imaju mogućnost interventno koristiti ta sredstva, koja su osigurana kroz tzv. "tekuću pričuvu" za određenu godinu, i što je ključni problem u kontekstu navedene problematike, a na temelju kriterija koje oni sami određuju.

Unatoč navedenom, nakon ukidanja spomenute "negativne prakse" od strane predsjedatelja Vijeća ministara BiH i njegovih zamjenika za 2016. godinu, koji prošle godine nisu koristili navedena sredstva iz "tekuće pričuve", u Prijedlogu Proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2017. godinu, kao i 2018. godinu, ostavljena je mogućnost da predsjedatelj Vijeća ministara BiH i zamjenici predsjedatelja Vijeća ministara BiH mogu koristiti sredstva iz tzv. "tekuće pričuve", a zadržana je i ranija mogućnost da sva tri člana Predsjedništva BiH spomenuta sredstva koriste u 2017. i 2018. godini, jer je Proračun za 2018. godinu donesen.

U tom pogledu, stajalište CCI-a je vrlo jasno i više puta iznošeno u javnosti, jer je nedopustivo da se sredstva u iznosu od preko pola miliona KM (540.000,00 KM), troše bez potpuno jasnih i transparentnih kriterija, što znači da odluke o trošenju proračunskog novca treba donositi kompletan sastav Vijeća ministara BiH, kao i svi članovi Predsjedništva BiH na redovnim sjednicama te Institucije, dakle, bez "povlastica" za bilo koga u tom pogledu, prije svega, zbog potpune transparentnosti i maksimalne odgovornosti pri trošenju proračunskog novca, odnosno, novca poreskih obveznika, koji imaju pravo znati kako se troši njihov novac.

Rezultati na planu zakonodavnih aktivnosti, kontinuirano su najlošiji segment u radu aktualnog saziva Vijeća ministara BiH. Naime, Vijeće ministara BiH je u 2017. godini utvrdilo 27 zakona.

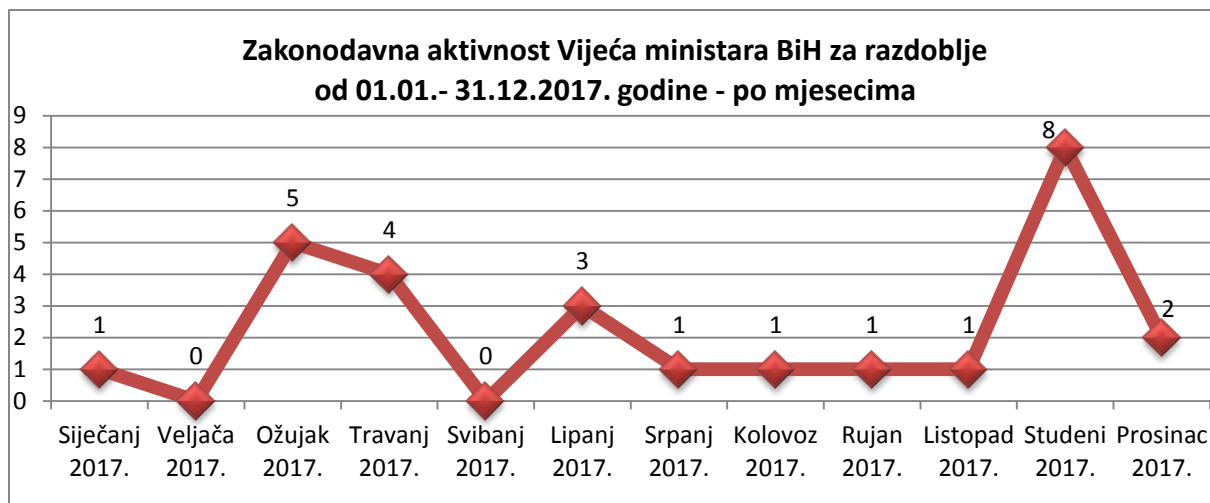
Od 27 utvrđenih zakona od strane Vijeća ministara BiH u 2017. godini, jedna trećina se odnosi na set zakona o trošarinama (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda), koji su tri puta zaredom utvrđivani u 2017. godini, jer su prvi put bili povučeni od Vijeća ministara BiH, drugi put su bili odbijeni u Zastupničkom domu PSBiH, i tek u trećem pokušaju, krajem 2017. godine, usvojeni su, uz podršku, za tu priliku uspostavljene parlamentarne većine, sastavljene od zastupnica/zastupnika SDA, SBB, HDZBiH, SNSD-a i HDZ1990.

Svega 8 od 27 utvrđenih zakona je iz programa rada Vijeća ministara BiH za 2017. godinu.

Grafikon 5

Gledano po mjesecima, najviše zakona u prošloj, 2017. godini, utvrđeno je u mjesecu studenom - ukupno 8 zakona, u mjesecu ožujku je utvrđeno 5 zakonskih prijedloga, u travnju 4, u lipnju 3 zakona, a u prosincu 2017. godine, utvrđena su 2 zakona. U siječnju, srpnju, kolovozu, rujnu i listopadu 2017. godine, utvrđen je po 1 zakonski prijedlog, dok u veljači i svibnju 2017. godine, nije bilo utvrđenih zakona.

Grafikon 6

Inače, program rada Vijeća ministara BiH za 2017. godinu sadrži ukupno 42 zakona (41 prijedlog i 1 nacrt zakona – Nacrt Zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu), što znači da je u 2017. godini iz programa rada VMBiH utvrđeno ukupno 8 zakona, pa je realizacija godišnjeg programa rada Vijeća ministara BiH u razdoblju od 01.01. – 31.12.2017. godine svega 19,0%.

Analizirajući zakonodavni plan Vijeća ministara BiH za 2017. godinu, vidljivo je da su, zaključno sa 31.12.2017. godine nerealizirana ostala 34 zakona od 42 planirana u programu rada Vijeća ministara BiH za 2017. godinu, dakle, cca 4/5 od planiranih zakona iz programa rada (81,0%). Ostao je nerealiziran 21 temeljni zakon, te 13 izmjena i dopuna već postojećih zakona.

Iz tabele u nastavku je vidljivo da su predlagatelji utvrđenih 27 zakonskih prijedloga u razdoblju od 01.01.–31.12.2017. godine bili Upravni odbor Uprave za neizravno oporezivanje BiH (UO UIOBiH), koji je bio kreator i predlagatelj 9 utvrđenih zakona, zatim Ministarstvo pravde – 5 zakona, Ministarstvo financija i trezora - 3 zakona, Upravni odbor Agencije za osiguranje depozita BiH – 3 zakona, Ministarstvo sigurnosti – 2 zakona, Ministarstvo civilnih poslova – 2 zakona, a po jedan zakonski prijedlog kreirali su i predložili u Vijeću ministara BiH, Ministarstvo obrane, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstvo komunikacija i prometa.

R.br.	Naziv zakona	Podtip mjere	Predlagatelj/i	Status mjere u instituciji
1.	Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravi - novi	Izmjene i dopune	Ministarstvo pravde	Utvrđen zakon
2.	Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine	Izmjene i dopune	Ministarstvo pravde	Utvrđen zakon
3.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o administrativnim pristojbama	Izmjene i dopune	Ministarstvo finansija i trezora	Utvrđen zakon
4.	Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine	Izmjene i dopune	Ministarstvo pravde	Utvrđen zakon
5.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini	Izmjene i dopune	Upravni odbor UIO	Utvrđen zakon
6.	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda	Izmjene i dopune	Upravni odbor UIO	Utvrđen zakon
7.	Zakon o izmjeni Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini	Izmjene i dopune	Upravni odbor UIO	Utvrđen zakon
8.	Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine	Temeljni zakon	Upravni odbor Agencije za osiguranje depozita	Utvrđen zakon
9.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini – novi	Izmjene i dopune	Upravni odbor UIO	Utvrđen zakon
10.	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda - novi	Izmjene i dopune	Upravni odbor UIO	Utvrđen zakon
11.	Zakon o izmjeni Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini - novi	Izmjene i dopune	Upravni odbor UIO	Utvrđen zakon
12.	Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine - novi	Temeljni zakon	Upravni odbor Agencije za osiguranje depozita	Utvrđen zakon
13.	Zakon o izmjeni Zakona o nezavisnim i nadzornim tijelima policijske strukture Bosne i Hercegovine	Izmjene i dopune	Ministarstvo sigurnosti	Utvrđen zakon
14.	Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine	Izmjene i dopune	Ministarstvo finansija i trezora	Utvrđen zakon
15.	Zakon o dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine	Izmjene i dopune	Ministarstvo pravde	Utvrđen zakon

16.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine	Izmjene i dopune	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	Utvrđen zakon
17.	Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine –novi 2	Temeljni zakon	Upravni odbor Agencije za osiguranje depozita	Utvrđen zakon
18.	Zakon o dopunama Zakona o komunikacijama	Izmjene i dopune	Ministarstvo prometa i komunikacija	Utvrđen zakon
19.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine	Izmjene i dopune	Ministarstvo pravde	Utvrđen zakon
20.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deminiranju u BiH	Izmjene i dopune	Ministarstvo civilnih poslova	Utvrđen zakon
21.	Zakon o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu	Temeljni zakon	Ministarstvo sigurnosti	Utvrđen zakon
22.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sportu u Bosni i Hercegovini	Izmjene i dopune	Ministarstvo civilnih poslova	Utvrđen zakon
23.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini – novi 2	Izmjene i dopune	Upravni odbor UIO	Utvrđen zakon
24.	Zakon o izmjeni Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini -novi 2	Izmjene i dopune	Upravni odbor UIO	Utvrđen zakon
25.	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda -novi 2	Izmjene i dopune	Upravni odbor UIO	Utvrđen zakon
26.	Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2018. godinu	Temeljni zakon	Ministarstvo finansija i trezora	Utvrđen zakon
27.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine	Izmjene i dopune	Ministarstvo obrane	Utvrđen zakon

Tabela 3.: Pregled utvrđenih (različitih) zakona u Vijeću ministara BiH za 12 mjeseci 2017. godine⁵

Dva ministarstva nisu imala planiranih zakona u programu rada Vijeća ministara BiH za 2017. godinu (Ministarstvo civilnih poslova BiH i Ministarstvo obrane BiH), ali su imali po jedan kreirani i utvrđeni zakon u 2017. godini, koji nisu bili sadržani u programu rada VMBiH za 2017. godinu, dok u 2017. godini nisu predlagani zakoni od strane 2 ministarstva u Vijeću ministara BiH (Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa i Ministarstvo vanjskih poslova).

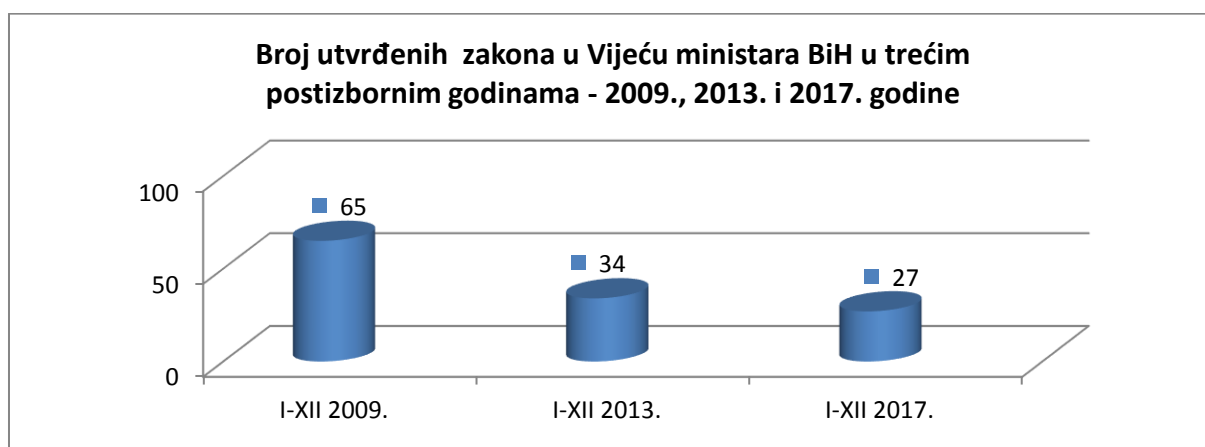
⁵ U tabeli 5. je uvršten i "paket" od 4 zakonska prijedloga, koji su vezani za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama BiH, i koje je Vijeće ministara BiH utvrdilo na izvanrednoj sjednici, 06.04.2017. godine, po drugi put, u nešto izmijenjenom obliku, doduše, bez suštinskih izmjena u sadržaju navedenih zakona, s ciljem osiguranja njihovog usvajanja u Parlamentarnoj skupštini BiH, uz obrazloženje da se radi o ključnom preduvjetu za nastavak kreditnog aranžmana BiH sa MMF-om!!!

Osim zakona koji su utvrđeni, Vijeće ministara BiH je na 99. sjednici, održanoj, 18.04.2017. godine, odgodilo izjašnjenje o Nacrtu zakona o izmjenama Zakona Bosne i Hercegovine o pomilovanju, te konstatiralo da je potrebno da Ministarstvo pravde BiH obavi dodatne konzultacije sa Predsjedništvom BiH, u čijoj nadležnosti je pitanje instituta pomilovanja, s tim da navedene aktivnosti oko usuglašavanja, nisu okončane zaključno sa 31.12.2017. godine.

Također, 12.12.2017. na doradu je vraćen Zakon o poštanskim uslugama Bosne i Hercegovine, predlagatelja Ministarstva komunikacija i prometa, s tim da do 31.12.2017. godine, nisu okončane potrebne konzultacije u svezi navedenog zakona.

Uspoređujući efikasnost rada aktualnog Vijeća ministara BiH sa dva bivša saziva Vijeća ministara BiH u trećim postizbornim godinama (2009. i 2013.), najveća odstupanja su vidljiva na planu zakonodavnih aktivnosti ove institucije. Naime, u razdoblju od 01.01.– 31.12.2009. godine, Vijeće ministara BiH je održalo 40 sjednica, na kojima je razmotreno 1.581 mjera, i na istima je utvrđeno 65 zakona (50 iz programa rada i 15 neplaniranih).

Tijekom 12 mjeseci 2013. godine (treća postizborna godina nakon izbora, 2010. godine), održano je 46 sjednica Vijeća ministara BiH, na kojima je razmotrena 1.421 mjera, a utvrđena su 34 zakona (20 iz programa rada VMBiH za 2013., te 14 neplaniranih zakona).

Grafikon 7

Dakle, po pitanju realizacije zakonodavnih aktivnosti, najviše zakona utvrdilo je Vijeće ministara BiH u 2009. godini – ukupno 65 ili 2 i po puta više od aktualnog saziva VMBiH, potom Vijeće ministara BiH u 2013. godini – ukupno 34 zakona, dakle, 7 više od aktualnog), dok je aktualni saziv Vijeća ministara BiH u razdoblju od 01.01.– 31.12.2017. godine utvrdio 27 zakona, računajući tu i tri puta ponovljano usvajanje seta zakona o trošarinama (akcizama).

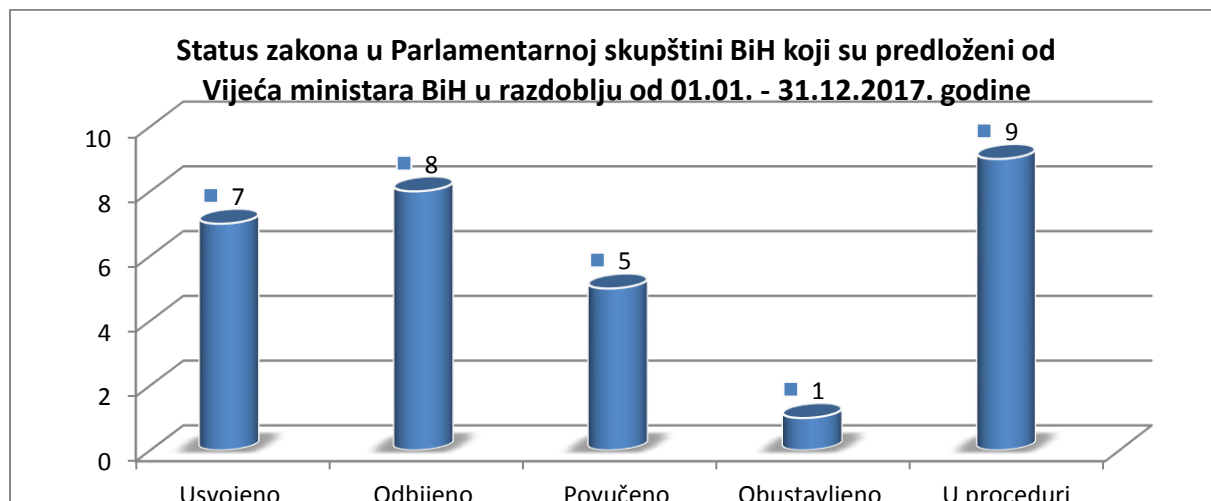
Kada je u pitanju broj održanih sjednica i razmatranih mjera, Vijeće ministara BiH u 2009. godini održalo je 9 sjednica manje od aktualnog (40), ali je bilo znatno efikasnije i utvrdilo je 65 zakona, te razmotrilo 1.581 mjeru. Vijeće ministara BiH u 2013. godini održalo je 46 sjednica (3 manje od aktualnog), na kojima su utvrđena 34 zakona i razmotrena 1.421 mjera.

Podsjećamo da je aktualno Vijeće ministara BiH održalo 49 sjednica u 2017. godini, na kojima je razmotreno 1.467 mjera, a utvrđeno je ukupno 27 zakona.

U 2017. godini, Vijeće ministara BiH utvrdilo je ukupno 27 zakona. U parlamentarnoj proceduri se, zaključno sa 31.12.2017. godine, nalazilo i 9 zakona utvrđenih u Vijeću ministara BiH u prethodnim godinama (1 zakon u 2013., 3 zakona u 2015., te 5 zakona u 2016. godini).

Od 27 utvrđenih zakona od strane Vijeća ministara BiH u 2017. godini, jedna trećina se odnosi na set zakona o trošarinama (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda), koji su tri puta zaredom utvrđivani u 2017. godini, jer su prvi put bili povučeni od Vijeća ministara BiH, drugi put su bili odbijeni u Zastupničkom domu PSBiH, i tek u trećem pokušaju, krajem 2017. godine, usvojeni su, uz podršku, za tu priliku uspostavljene parlamentarne većine, sastavljene od zastupnica/zastupnika SDA, SBB, HDZBiH, SNSD-a i HDZ1990.

Od ukupno 36 zakona, utvrđenih na sjednicama Vijeća ministara BiH (27 u 2017. godini i 9 zakona ranije), u 2017. godini PSBiH je usvojila 7 zakona, a odbijen jedan zakon više - 8. Također, 5 zakona je povučeno iz parlamentarne procedure, za 1 zakonski prijedlog je obustavljen daljnji zakonodavni postupak, dok je 9 zakona predlagatelja Vijeća ministara BiH bilo u proceduri Parlamentarne skupštine BiH, zaključno sa 31.12.2017. godine.

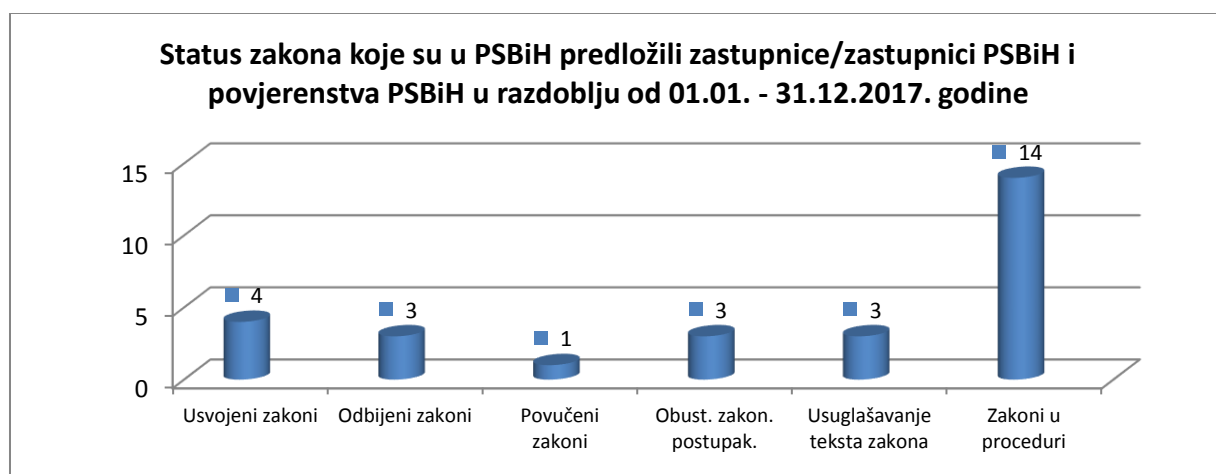
Grafikon 8

Međutim, ako analiziramo status 27 zakona utvrđenih na sjednicama Vijeća ministara BiH u 2017. godini, u Parlamentu BiH je usvojeno svega – 5! Isto toliko je odbijeno i povučeno iz procedure PSBiH – po 5 zakona, dok je 6 zakona kraj godine dočekalo u parlamentarnoj proceduri. Također, do kraja prošle, 2017. godine, 6 utvrđenih na sjednicama Vijeća ministara

BiH u 2017. godini, nisu bili u proceduri Parlamentarne skupštine BiH, s tim da se jedan zakon nalazio u fazi čekanja na pokretanje parlamentarne procedure u PSBiH (Zakon o državnoj agenciji za istrage i zaštitu).

U 2017. godini zastupnice/zastupnici oba doma PSBiH i povjerenstva PSBiH bili su predlagatelji skoro identičnog broja zakona kao i Vijeće ministara – ukupno 28, računajući i jedan prijedlog zakona koji je predložio zastupnik Milorad Živković, SNSD u sazivu PSBiH 2010.-2014., koji se nalazi u proceduri od 28.02.2014. godine, te prijedlog zakona izaslanika u Domu naroda PSBiH Maria Karamatića, koji je u proceduri od 16.09.2015. godine.

Od predloženih 28 zakona u oba doma PSBiH, u istom tekstu usvojena su 4 zakona, odbijena 3 zakona, 1 zakon je povučen iz procedure, za 3 zakona je obustavljen daljnji zakonodavni postupak, a za 3 zakona je bilo potrebno usuglašavanje o istovjetnom tekstu zakona, dok je u proceduri PSBiH, zaključno sa 31.12.2017. godine, ostalo 14 zakonskih prijedloga, koje su predložili zastupnici/zastupnice/izaslanice/izaslanici PSBiH i povjerenstva oba doma PSBiH.

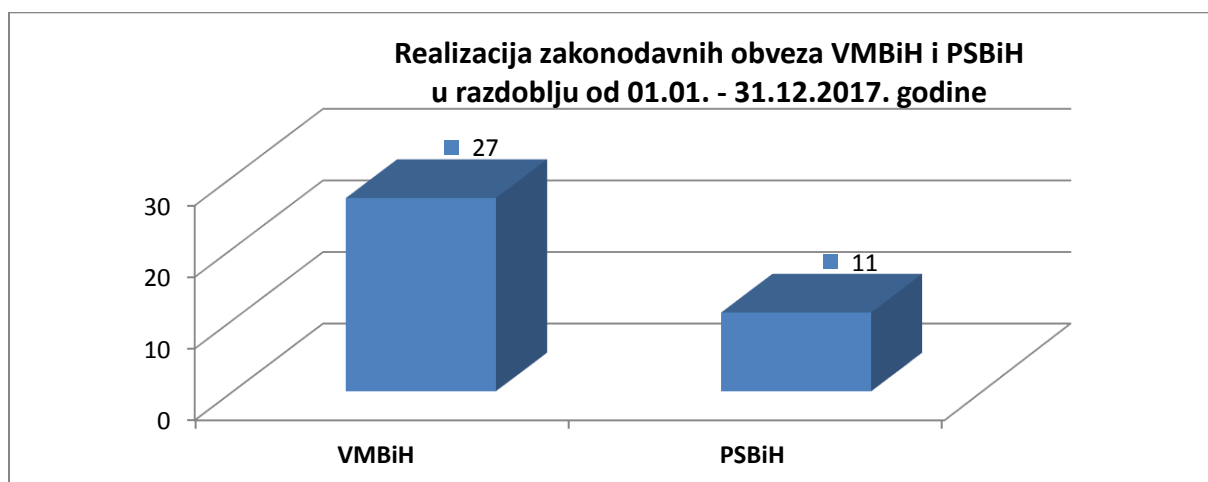
Grafikon 9

Treba posebno istaknuti da Parlamentarna skupština BiH, zaključno sa 31.12.2017. godine, usvojila 5 zakona, koji su utvrđeni od strane Vijeća ministara BiH tijekom 2017. godine, dok se 2 zakonska prijedloga predlagatelja Vijeća ministara BiH, koje je PSBiH usvojila u 2017. godini, utvrđena od strane Vijeća ministara BiH u prve dvije godine mandata (2015./2016.).

Dakle, Parlamentarna skupština BiH je za 12 mjeseci 2017. godine usvojila ukupno 11 zakona, a 7 od 11 donesenih zakonskih prijedloga u 2017. godini predloženo je od strane Vijeća ministara BiH, uz napomenu da jedan od donesenih zakona predlagatelja Vijeća ministara BiH utvrđen krajem 2015. godine (Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama u BiH, utvrđen na 34. sjednici Vijeća ministara BiH, 09.12.2015. godine), a drugi

je utvrđen u Vijeću ministara BiH krajem 2016. godine (Zakon o izmjeni Zakona o porezu na dodanu vrijednost, utvrđen na 87. sjednici Vijeća ministara od 29.12.2016. godine).

Također, 4 od 7 predloženih zakona Vijeća ministara, koje je usvojila Parlamentarna skupština BiH u 2017. godini, razmatrani su po tzv. "osnovnom zakonodavnom postupku", a 3 zakonska prijedloga, vezana za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u BiH, donesena su po hitnom zakonodavnom postupku.

Grafikon 10

Kada je u pitanju ranije iznesena konstatacija da međusobna suradnja i koordinacija rada između PSBiH i VMBiH nije na očekivanoj razini, te da istu treba dodatno unaprijediti, ističemo da, između ostalog, na 50. sjednici Zastupničkog doma PSBiH, održanoj, 26.07.2017. godine, zastupnice/zastupnici ovog Doma nisu usvojili izvješće o radu Vijeća ministara BiH za 2016. godinu, dok je Dom naroda PS BiH na 32. sjednici održanoj, 28.09.2017. godine, prihvatio izvješće o radu Vijeća ministara BiH za 2016. godinu.

Dodatna potvrda teze o disfunkcionalnosti vlasti na državnoj razini, kada su u pitanju Vijeće ministara BiH i Parlamentarna skupština BiH, je činjenica da Vijeće ministara BiH dostavlja relativno mali broj zakona u proceduru Parlamentarne skupštine BiH, i da se usvaja mali broj zakona u Parlamentarnoj skupštini BiH, koja pritom odbija iznimno veliki broj zakona, pa i zakone vlastitog Vijeća ministara BiH.

Sukladno navedenom, vidljivo je da je neophodna znatno bolja koordinacija aktivnosti između Parlamentarne skupštine i Vijeća ministara BiH, jer bi bolja suradnja ove dvije institucije, značila i brži "protok" zakonskih prijedloga do njihovog konačnog donošenja, što bi itakako utjecalo na veću efikasnost obje institucije na planu zakonodavnih aktivnosti i brže kretanje Bosne i Hercegovine ka euroatlanskim integracijama.

PITANJA I INICIJATIVE

U navedenom godišnjem razdoblju (01.01. – 31.12.2017.), vidljivo je značajnije poboljšanje kada je u pitanju obveza Vijeća ministara BiH da, poštujući poslovničke odredbe, odgovara na postavljena pitanja i pokrenute inicijative zastupnika/izaslanika oba doma PSBiH, mada, još uvijek, postoje određena zastupnička pitanja, koja su ranije postavljena od strane zastupnika/izaslanika oba doma PSBiH, na koja se nije odgovorilo blagovremeno ili se odgovarilo samo djelomično, što je u suprotnosti sa važećim poslovnim odredbama.

U kontekstu efikasnijeg odgovaranja na postavljena zastupnička/izaslanička pitanja, svakako treba istaknuti poslovničke izmjene u Poslovnici oba doma PSBiH iz 2014. godine, kojima je omogućeno da na svakoj prvoj plenarnoj sjednici u mjesecu, zastupnici/izaslanici oba doma PSBiH mogu postavljati pitanja nazočnim članovima Vijeća ministara BiH, uz izravni TV prijenos na javnom TV servisu (BHT1), na koja ministricе/ministri u Vijeću ministara BiH odmah daju usmene odgovore, s tim da, u slučaju nezadovoljstva ili djelomičnog zadovoljstva dobivenim odgovorom, zastupnici/izaslanici oba doma PSBiH mogu zatražiti i dobiti odgovore na postavljena pitanja u pisanoj formi, sukladno poslovnim odredbama.

Također, i dalje postoji poslovnička mogućnost postavljanja zastupničkih/izaslaničkih pitanja u oba doma PSBiH u pisanoj formi, s tim da su poslovnički rokovi za dostavljanje odgovora jasno postavljeni, pa stoga svako kašnjenje u dostavljanju odgovora zastupnicima/izaslanicima oba doma PSBiH u roku dužem od 30 dana, uz moguće produženje tog roka u slučaju složenosti pitanja, što blagovremeno treba najaviti u pisanoj formi, predstavlja kršenje Poslovnika o radu oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

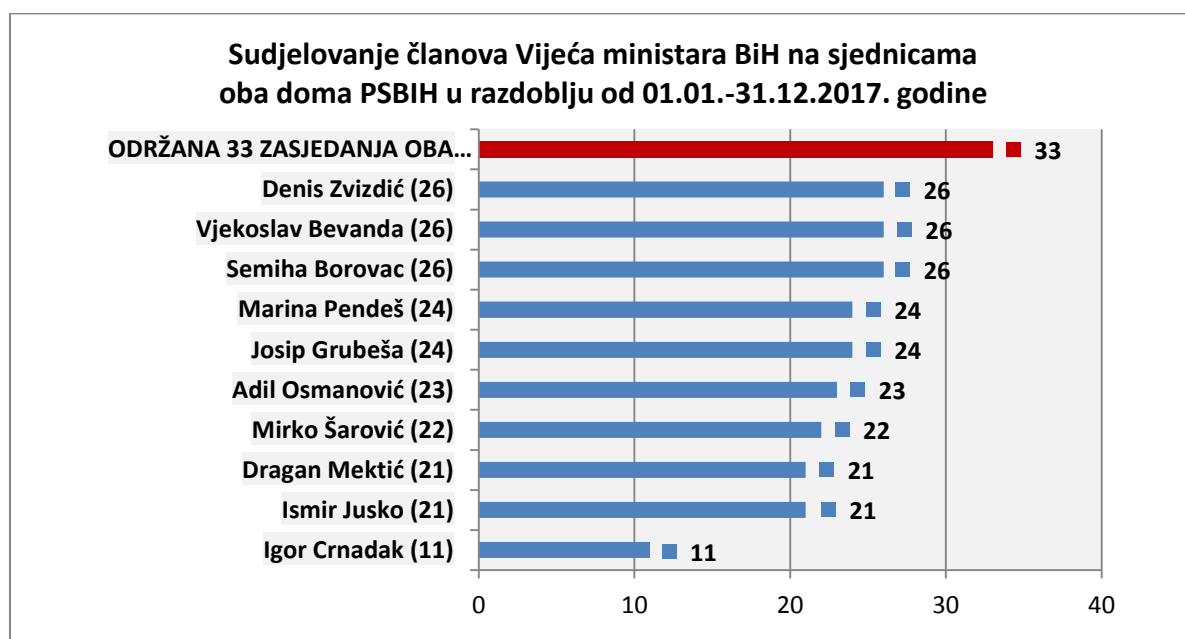
Sumarno gledano, zastupnice/zastupnici Zastupničkog doma PSBiH su u razdoblju od 01.01. - 31.12.2017. godine postavili ukupno 442 zastupnička pitanja i na ista su dobili 351 odgovor (85,2%), uz još 56 odgovora na zastupnička pitanja postavljena prethodnih godina aktualnog mandata Parlamentarne skupštine BiH.

Također, tijekom 12 mjeseci 2017. godine podnesene su 23 zastupničke inicijative od strane 11 zastupnica/zastupnika Zastupničkog doma PSBiH (kreatori pojedinih inicijativa su više zastupnika/zastupnica ovog Doma), s tim da su u navedenom razdoblju usvojene 3 inicijative, pet je odbijeno, o jednoj inicijativi se Zastupnički dom nije izjašnjavao, na ukupno 5 inicijativa je odgovoreno, a na pet nije. U proceduri PSBiH su, zaključno sa 31.12.2017., bile 4 inicijative. A do kraja 2017. godine, dostavljeno je i 6 odgovora na inicijative pokrenute u 2016. godini.

U Domu naroda PSBiH, 9 izaslanica/izaslanika ovog Doma postavili su ukupno 36 izaslaničkih pitanja u razdoblju od 01.01.– 31.12.2017. godine i na ista su dobili 31 odgovor, zaključno sa 31.12.2017. godine (86,1%), uz još 1 odgovor na izaslanička pitanja postavljena tijekom ranijih godina. Podnesena je i jedna izaslanička inicijativa u Domu naroda PSBiH, koja je usvojena, s tim da je u 2017. godini dostavljen i odgovor na jednu raniju inicijativu.

SUDJELOVANJE MINISTRICA/MINISTARA VIJEĆA MINISTARA NA SJEDNICAMA PSBIH:

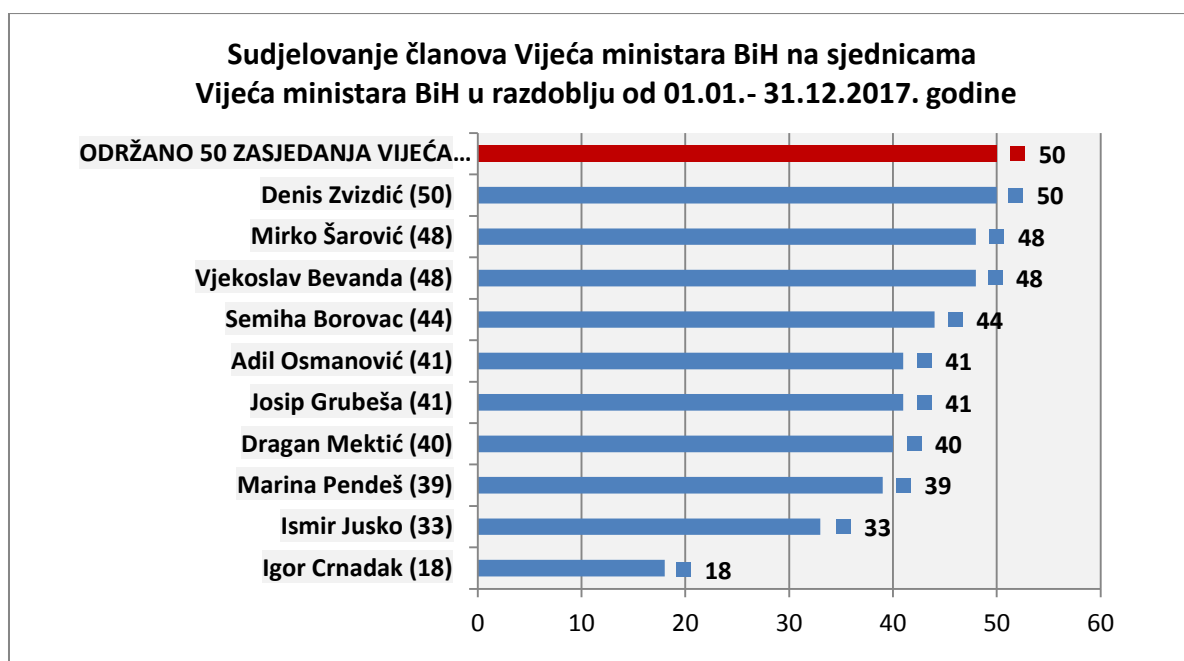
Na održanih 33 zasjedanja oba doma PSBiH u razdoblju od 01.01.- 31.12.2017. godine (Zastupnički dom PSBiH – 22 zasjedanja, te Dom naroda PSBiH – 11), najviše sudjelovanja na spomenutim zasjedanjima oba doma PSBiH imali su Denis Zvizdić, predsjedatelj Vijeća ministara BiH, Vjekoslav Bevanda, zamjenik predsjedatelja i ministar financija i trezora i Semiha Borovac, ministrica za ljudska prava i izbjeglice, koji su sudjelovali na ukupno 26 održanih zasjedanja oba doma PSBiH u 2017. godini, Marina Pendeš, ministrica obrane, sudjelovala je u radu 24 zasjedanja oba doma PSBiH, Adil Osmanović, ministar civilnih poslova sudjelovao je na ukupno 23 zasjedanja, a Mirko Šarović, zamjenik predsjedatelja i ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, bio je nazočan na ukupno 22 zasjedanja oba doma PSBiH. Na kraju, Dragan Mektić, ministar sigurnosti i Ismir Jusko, ministar komunikacija i prometa, sudjelovali su na 21 održanom zasjedanju PSBiH u navedenom razdoblju, dok je Igor Crnadak, ministar vanjskih poslova BiH, zbog čestih službenih putovanja u inozemstvo, nazočio na 11 zasjedanja oba doma PSBiH održana u razdoblju od 01.01.-31.12.2017. godine.

Grafikon 11

Također, analizirajući nazočnost ministrica/ministara na održanih 49 sjednica (50 zasjedanja) Vijeća ministara BiH u razdoblju od 01.01. – 31.12.2017. godine, vidljivo je da je na svima

zasjedanjima Vijeća ministara u prošloj godini sudjelovao Denis Zvizdić, predsjedatelj Vijeća ministara BiH, Mirko Šarović, zamjenik predsjedatelja i ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa i Vjekoslav Bevanda, zamjenik predsjedatelja i ministar financija i trezora sudjelovali su na po 48 zasjedanja Vijeća ministara BiH, Semiha Borovac, ministrica za ljudska prava i izbjeglice, sudjelovala je na 44 održana zasjedanja, dok su ministri Adil Osmanović, ministar civilnih poslova i Josip Grubeša, ministar pravde BiH sudjelovali na po 41 zasjedanju Vijeća ministara BiH u 2017. godini. Dragan Mektić, ministar sigurnosti, sudjelovao je na 40 zasjedanja, Marina Pendeš, ministrica obrane, sudjelovala je u radu 39 zasjedanja, a Ismir Jusko, ministar komunikacija i prometa, na 33 zasjedanja u navedenom godišnjem razdoblju. Igor Crnadak, ministar vanjskih poslova BiH, zbog čestih službenih putovanja u inozemstvo, nazočio na ukupno 18 zasjedanja Vijeća ministara BiH, koja su održana u razdoblju od 01.01. – 31.12.2017. godine.

Grafikon 12

U kontekstu suradnje PSBiH/VMBiH, treba podsjetiti da Dom naroda PSBiH na 27. sjednici tog Doma, održanoj, 07.04.2017., nije prihvatio zahtjev Kluba SBB-a u Zastupničkom domu PSBiH za rekonstrukciju Vijeća ministara BiH, kojim je bila zatražena smjena Seada Jusića, zamjenika ministrice obrane, koji je na tu dužnost predložen i imenovan kao kadar SBB-a, a koju je nastavio i dalje obnašati, nakon odbijanja zahtjeva SBB-a u Domu naroda PSBiH.

Nakon deblokade europskog puta Bosne i Hercegovine u prve dvije godine aktualnog saziva PSBiH i VMBiH (2015./2016.) i pokretanja važnijih procesa vezanih za brži napredak BiH na njezinom europskom putu, u trećoj godini mandata, dakle, u 2017. godini, došlo je do ponovnog usporenja europskog puta BiH, što je, između ostalog, rezultat sve prisutnijeg nepovjerenja između partnera u vlasti na državnoj razini, ali svakako, i nestabilnosti, odnosno, nepostojanja parlamentarne većine u Zastupničkom domu PSBiH.

Promatrajući korake na europskom putu BiH, treba spomenuti da je, nakon Izjave o prihvaćanju ubrzanog integracijskog procesa u Parlamentarnoj skupštini BiH, donošenja Odluke Vijeća Europske unije da se odobri Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (01. lipnja 2015. godine), predaje aplikacije za kandidatski status BiH u EU, 15. veljače 2016. godine, dugotrajnog usuglašavanja i usvajanja tzv. "mehanizma koordinacije", donošenja Odluke Vijeća Europske unije da, na zasjedanju održanom, 20. rujna 2016. godine, prihvati Zahtjev za članstvo Bosne i Hercegovine u Europskoj uniji i istovremeno pozove Europsku komisiju da pripremi mišljenje o Zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u Europskoj uniji, vlasti naše zemlje dobile su, 09. prosinca 2016. godine Upitnik Europske komisije sa 3.242 pitanja, čime je, Europska komisija potvrdila europsku perspektivu BiH i otvorila put bh. vlastima da prave nove iskorake u procesu europskih integracija prema kandidatskom statusu BiH u EU.

Pritom je jasno naglašeno da se naročita pozornost obrati na provedbu odluke Europskog suda za ljudska prava u predmetu "Sejdić-Finci", što bi građanima Bosne i Hercegovine, koji ne pripadaju niti jednom od tri konstitutivna naroda u BiH, omogućilo da se mogu kandidirati na izborima i obnašati dužnost člana Predsjedništva BiH i izaslanika u Doma naroda PSBiH.

A onome što je za vlasti BiH trebalo biti "prioritet svih prioriteta", dakle, kreiranje, usuglašavanje, prijevod i dostavljanje odgovora na spomenutih 3.242 pitanja iz Upitnika Europske komisije, i to u rokovima, koje su predstavnici bh. vlasti i pojedini lideri političkih stranaka "vladajuće većine" na razini države, sami sebi davali, ali ih nisu poštivali i nekoliko puta su iste prolongirali, nije se odvijalo očekivanim tempom i danim obećanjima.

A svi su znali da, tek kada dobije prevedene odgovore iz Upitnika, iste analizira i eventualno zatraži određena pojašnjenja ili postavi dodatna pitanje, i kada bude zadovoljna dostavljenim odgovorima, Europska komisija tada može dati preporuku Vijeću Europske unije o tome da li Bosni i Hercegovini treba odobriti status kandidata za članstvo u EU, i eventualno, utvrditi i datum za otvaranje pregovora o pristupanju BiH u članstvo EU.

Unatoč pojačanom aktivitetu radu radnih grupa, koje su bile kompletirane i otpočele su sa planiranim aktivnostima, sve se "zakompliciralo" nakon poziva Direkcija za europske integracije BiH, tijekom mjesec kolovoza 2017. godine, svim zainteresiranim prevoditeljima da dostave prijave i iskažu interes za prijevod odgovora na pitanja iz Upitnika Europske komisije na engleski jezik. Nakon mnogih nesnalaženja u tom procesu, utemeljen je tim stručnih prevoditelja, koji je počeo sa prijevodom kreiranih i usuglašanih odgovora na pitanja iz Upitnika Europske komisije, ali je proces išao vrlo sporo, tako da isti nije okončan do kraja prosinca 2017. godine, što je rok koji su bh. vlasti sebi zadale kao krajnji rok, uz ambiciju da, ukoliko sve bude išlo po njihovom planu, Bosna i Hercegovina već u prvoj polovici 2018. godine, upravo u predizborno vrijeme, dobije status kandidata za članstvo u Europskoj uniji, što se, sasvim je izvjesno, zbog već navedenih razloga i zastoja, neće dogoditi⁶.

Iako je u drugoj polovici 2016. godine konačno došlo do usuglašavanja i usvajanja tzv. "mehanizama koordinacije", čime je otklonjena ključna prepreka za intenziviranje aktivnosti na kreiranju i usvajanju "Programa integriranja BiH u EU", još uvijek se nije puno radilo.

Naime, Bosna i Hercegovina, još uvijek, nema državni program za usklađivanje zakonodavstva BiH sa zakonodavstvom EU pod nazivom: " Program integriranja u EU", koji bi ujedno bio instrument praćenja onoga što su bh. vlasti uradile po pitanju europskih integracija. Ne treba zaboraviti da se BiH Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju obvezala da će kreirati i donijeti ovaj program, ali unatoč otklonjenim ključnim preprekama, bh. vlasti još nisu došle do potrebne suglasnosti da se intenziviraju aktivnosti i usvoji ovaj važni dokument na europskom putu BiH.

Bilo bi dobro da je spomenuti program donesen i prije odgovora na Upitnik EK, jer su pojedine države regije tako uradile i samim tim, olakšale sebi proces kreiranja odgovora na pitanja iz Upitnika EK. S obzirom da sve nadležne institucije na svim razinama vlasti u BiH (kantoni, entiteti i država) imaju određene obveze i aktivnosti u procesu integriranja BiH u EU, nijedna institucija ne može, unatoč metodološkoj pripremi ovog posla od strane Direkcije za europske integracije BiH, samostalno izraditi spomenuti program integriranja BiH u EU.

Dakle, dokument "Program integriranja BiH u EU" bi trebao dati pregled svih obveza iz procesa BiH prema Europskoj uniji, prije svega, dinamiku realizacije preuzetih obveza, plan ispunjenja kriterija za članstvo, plan usklađivanja domaćeg sa zakonodavstvom EU, kao i procjenu svih troškova realizacije samog programa. Na temelju spomenutog programa, bilo bi poznato koja

⁶ Najviši dužnosnici vlasti Bosne i Hercegovine su, nakon skoro 15 mjeseci (28.02.2018.), predsjedniku Europske komisije Jean-Claude Junckeru predali odgovore na Upitnik, čiji sadržaj treba poslužiti kao temelj za donošenje odluke o kadidatskom statusu BiH za članstvo u Europskoj uniji.

administrativna razina i kada radi na ispunjenju određene konkretne aktivnosti, s tim da bi planiranje rada izvršnih organa vlasti (vlada) na svim razinama u BiH bilo pojednostavljeno, a zakonodavna vlast naše zemlje bi dobila dodatni instrument za praćenje njihovog rada.

Dakle, program integriranja BiH u EU treba biti jasna poruka da je Bosna i Hercegovina predana svom europskom putu, da ovaj dokument pruža okvir pravne i političke sigurnosti, s obzirom da će građani, poslovna zajednica i potencijalni investitori vidjeti što i kako nadležne institucije na svim razinama planiraju raditi, u kojim rokovima i sa kojim finansijskim sredstvima.

Kada je u pitanju provedba Akcijskog plana Reformske agende za BiH, podsjećamo da je Vijeće ministara BiH prije skoro tri godine (10. lipnja 2015.) usvojilo "Ekonomsku reformsku agendu za BiH za razdoblje od 2015.-2018. godine", dok je Akcijski plan za provedbu Reformske agende na razini Vijeća ministara BiH utvrđen, 06.10.2015. godine. Spomenuti Akcijski plan je sadržavao tzv. "paket mjera", koje su planirane u oblastima javnih financija, oporezivanja i fiskalne održivosti, poslovne klime i konkurentnosti, vladavine prava i dobrog upravljanja, te javne uprave, koje su trebale provesti institucije BiH, u suradnji sa institucijama vlasti Federacije BiH i Republike Srpske.

Sukladno trenutnim analizama, Akcijski plan Reformske agende za BiH za razdoblje 2015.-2018. godine se aktivno provodi, a kada je u pitanju realizacija mjera, zaključno sa 31.12.2017., u potpunosti je provedeno 19 aktivnosti (mjera), što predstavlja stupanj realizacije od 55,9% u odnosu na ukupan broj mjera – planirane su 34 generalne mjere u Akcijskom planu na državnoj razini, s tim da se provedba 8 mjera iz Akcijskog plana Reformske agende, započeta tijekom prethodne dvije godine, kontinuirano provodi, te da 7 mjera iz Akcijskog plana za provedbu Reformske agende na državnoj razini, zaključno sa 31.12.2017. godine, nije bilo realizirano.

Spomenimo da pojedini visoki dužnosnici Vijeća ministara BiH imaju običaj da mjere koje se u kontinuitetu provode, tretiraju kao potpuno realizirane, i na taj način, u javnim istupima, stupanj realizacije Akcijskog plana Reformske agende predstavljaju većim nego što on zaista jeste.

Vezano za članstvo Bosne i Hercegovine u Sjevernoatlanskom savezu (NATO), vlasti BiH i dalje imaju obvezu da ispune neophodne vojne i političke uvjete. Da bi konačno došlo do aktiviranja Akcijskog plana za članstvo (MAP), što predstavlja posljednju stepenicu prema pozivu za članstvo BiH u NATO, neophodno je završiti proces knjiženja perspektivne vojne imovine, uz napomenu da je, od 63 perspektivne vojne lokacije u BiH, u 2017. godini upisano 30 lokacija vojnih objekata, te očekivanja nadležnih državnih institucija, prije svega, Ministarstva obrane BiH, da će biti uknjižene i određene nove lokacije vojne imovine, za koje trenutno postoji realan osnov za njihovo skorije knjiženje.

U prilog navedenom ide i prošlogodišnja Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, kojom je odbijena apelacija Pravobraniteljstva Republike Srpske, vezano za knjiženje vojne imovine. Iako donesena odluka nije dovoljna za aktiviranje MAP-a, ona predstavlja dodatni korak ka ispunjenju uvjeta sa sastanka ministara vanjskih poslova NATO-a, održanog u Talinu, 22. i 23. travnja 2010. godine, koji podrazumijevaju uknjižbu 63 perspektivne nepokretne vojne lokacije, kao vlasništvo države BiH, što i dalje ostaje ključni uvjet za aktiviranje MAP-a.

Podsjećanje na ključne datume i događaje u odnosima između BiH i Europske unije⁷:

- 1997.: Vijeće ministara Europske unije postavlja političke i gospodarske uvjete za razvoj bilateralnih odnosa, a BiH se pruža mogućnost korištenja autonomnih trgovinskih mjera.
- 1998.: Uspostavljanje EU - BiH Konsultativnog radnog tijela – CTF, koje osigurava tehničku i stručnu pomoć u području administracije, zakonodavnog okvira i politike.
- Svibanj 1999.: Počinje proces stabilizacije i pridruživanja, koji nudi jasnu mogućnost integriranja u EU za Bosnu i Hercegovinu, kao i ostalih pet zemalja regije zapadnog Balkana.
- Lipanj 1999.: Pokrenute aktivnosti Pakta stabilnosti za jugoistočnu Europu, kojem je strateški cilj stabilizacija u jugoistočnoj Europi putem približavanja zemalja regije euroatlantskim integracijama, te jačanja regionalne suradnje. U Sarajevu je u lipnju 1999. godine održan summit šefova zemalja i vlada Europe, Kanade, Japana i USA, na kome je podržano i ozvaničeno utemeljenje Pakta stabilnosti za jugoistočnu Europu.
- Ožujak 2000.: Objavljena Mapa puta EU (Road Map). Ovaj dokument je definirao 18 ključnih uvjeta koje BiH treba da ispuni kako bi se pristupilo izradi Studije izvodivosti (Feasibility Study) za otpočinjanje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.
- 2000.: Uveden bescarinski pristup proizvoda iz Bosne i Hercegovine unutarnjem tržištu Europske unije (Autonomus Trade Measure – ATM).
- Prosinac 2000.: Vijeće Europske unije usvojilo je Uredbu 2666/2000 o programu pomoći EU za obnovu, razvoj i stabilizaciju – CARDS (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation). CARDS je bio program tehničke pomoći Europske unije za obnovu, razvoj i stabilizaciju namijenjen Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Makedoniji i SR Jugoslaviji (Srbija i Crna Gora).
- Ožujak 2003.: Započeo rad na Studiji izvodivosti. EK je uručila Vijeću ministara BiH upitnik sa 346 pitanja, koja su pokrivala oblast gospodarskog i političkog uređenja BiH, te ostalih oblasti, koje su relevantne za zaključivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.
- Studenj 2003.: Europska komisija je usvojila ocjenu Studije izvodivosti, koja je identificirala 16 prioritetnih oblasti u kojima bi suštinski reformski napredak bio temelj EU da preporuči Vijeću Europske unije otvaranje pregovora sa BiH o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

⁷ Ključni datumi u odnosima BiH i EU preuzeti sa web stranice Direkcije za europske integracije BiH.

- Ožujak 2004.: Vijeće Europske unije je usvojilo prvo Europsko partnerstvo sa BiH;
- Studen 2005.: 25. studenog 2005. u Sarajevu su službeno pokrenuti pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.
- Siječanj 2006.: Održana Prva plenarna runda pregovora o SSP-u između EU i BiH i Prvi plenarni sastanak Praćenja procesa reformi, koje zamjenjuje dotadašnje Konsultativno radno tijelo. Vijeće EU je usvojilo drugo Europsko partnerstvo s Bosnom i Hercegovinom.
- Siječanj 2007.: Uspostavljen Instrument pretpristupne pomoći (Instrument for Pre-accession Assistance-IPA), namijenjen za sve pretpristupne aktivnosti, koje financira Europska komisija.
- Veljača 2008.: Vijeće Europske unije je usvojilo treće Europsko partnerstvo s BiH;
- Studen 2007.: Okončani tehnički pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, a parafiranje i potpisivanje zavisi od ispunjenja političkih uvjeta.
- Prosinac 2007.: 04. prosinca 2007. parafiran Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.
- Veljača 2008.: 20. veljače 2008. potpisan Okvirni sporazum o pravilima suradnje za provedbu financijske podrške EK u BiH u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA).
- Lipanj 2008.: 16. lipnja 2008. potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.
- 01. srpnja 2008.: Stupio na snagu Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima.
- Studen 2008.: Održan prvi sastanak Privremenog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, kao najvišeg tijela u okviru procesu stabilizacije i pridruživanja, čiji je temeljni zadatak (zajedno sa 6 privremenih pododbora), praćenje ispunjenja obveza Privremenog sporazuma.
- Lipanj 2011.: Održan prvi sastanak Struktuiranog dijaloga o pravosuđu između BiH i EU;
- 27. Lipanj 2012.: 1. sastanak Dijaloga na visokoj razini o procesu pristupanja BiH, kada je uručena Mapa puta za zahtjev za članstvo BiH u EU. Drugi sastanak - studeni 2012. godine,
- 01. srpnja 2013.: Republika Hrvatska postaje 28. članica EU, a Bosna i Hercegovina po prvi put ima granicu sa jednom državom članicom Europske unije.
- Siječanj 2014.: – Europska unija je uspostavila novi Instrument pretpristupne pomoći IPA II za razdoblje 2014 – 2020. godine.
- 01. lipnja 2015.: – Stupio na snagu Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između EU i BiH.
- 15. veljače 2016.: - Sukladno članku 49. Ugovora o Europskoj uniji, BiH je u okviru nizozemskog predsjedanja Vijećem EU podnijela formalni „zahtjev za članstvo u EU“.
- 20. rujan 2016.: - Vijeće Europske unije pozvalo Europsku komisiju da pripremi mišljenje o Zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji.
- 09. prosinac 2016.: - Europska komisija uručila Upitnik Bosni i Hercegovini sa 3.242 pitanja⁸.

⁸ 28.02.2018.: - predsjedniku Europske komisije Jean-Claude Junckeru predani odgovori od strane bh. vlasti na 3.242 pitanja iz Upitnika Europske komisije, čiji sadržaj bi trebao poslužiti kao temelj za donošenje buduće odluke o kandidatskom statusu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji.

PLAĆE I UKUPNA PRIMANJA ČLANOVA VM BiH

Vijeće ministara BiH je na 102. sjednici, održanoj, 23.05.2017. godine, između ostalog, na prijedlog Ministarstva financija i trezora, donijelo odluku o visini osnovice za obračun plaće i visini regresa uposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine za 2018. godinu. Naime, osnovica plaće, sukladno politici Vijeća ministara BiH o ograničavanju javne potrošnje na plaće i naknade uposlenih u institucijama BiH, iznositi će 475,69 KM i nepromijenjena je od 2012. godine, dok će regres u 2018. godini iznositi, kao i za prošlu godinu - 300,00 KM. Dakle, plaće uposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine neće se mijenjati u 2018. godini.

Sukladno važećem Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama BiH i pratećim podzakonskim aktima, ukupna primanja ministrica/ministara u Vijeću ministara BiH u 2017. godini, računajući neto plaće, sa tzv. "minulim radom", topli obrok, odvojeni život (za one koji ga koriste), regres, te troškove prijevoza, iznosila su od cca 4.500 do 5.500 KM – u prosjeku.

Treba podsjetiti da se, sukladno zakonskim izmjenama iz 2016. godine, više ne plaća rad za sjednice upravnih i nadzornih odbora, kao i raznih povjerenstava, koje se održavaju u radno vrijeme, dok se sudjelovanje na sjednicama nadzornih/upravnih odbora i povjerenstava izvan radnog vremena plaća najviše 475,69 KM, što je iznos osnovice za plaće u institucijama BiH.

Također, izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH iz 2016. godine, ispunjena je višegodišnja preporuka CCI-a da se preispita odluka Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje BiH, koja je donesena prije 15-tak godina (02.03.2012.), po kojoj su se odobravale isplate za rad u Upravnom odboru UIO BiH, pa su tako ministri financija (državni i entitetski), kao i promatrači iz Brčko Distrikta BiH i Centralne banke BiH ostvarivali naknade u iznosima od 1.600 - 2.288 KM, što je ukinuto usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH.

Vijeće ministara BiH je, na 68. sjednici, održanoj 18.08.2016. godine, donijelo Odluku kojom se utvrđuje visina regresa za godišnji odmor u institucijama Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, tako da uposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine utvrđuje pravo na regres za godišnji odmor za 2017. godinu u visini od 300,00 KM. U tom kontekstu, svi ministri/ministricе u Vijeću ministara BiH, računajući i predsjedatelja Vijeća ministara BiH, primili su regres za 2017. godinu u iznosu od po 300,00 KM.

Ono što je višegodišnje stajalište CCI-a i što je dio preporuka iz monitoring izvješća za PSBiH/i VMBiH je da se primanja dužnosnika (izabраниh i imenovanih) na državnoj razini usklade sa ukupnom socio-ekonomskom situacijom u našoj zemji, odnosno, da se ista usklade sa tzv.

”europskim standardom”, po kojem bi bh. parlamentarci i ministri/ministricе u VMBiH imali mjesečne plaće u iznosima od cca 3-3,5 prosječne mjesečne plaće uposlenih u BiH, koja bi se povećala sukladno rastu prosječne plaće uposlenih u Bosni i Hercegovini.

Treba spomenuti da je, još uvijek, u proceduri Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Amandman II na Ustav BiH, čijim usvajanjem će se steći uvjeti za brisanje stavka 2., članka IX, Ustava Bosne i Hercegovine, koji onemogućava smanjenje naknada za dužnosnike, koji obnašaju funkcije u institucijama BiH, što je godinama služilo kao “izgovor” da se ne smanjuju plaće na državnoj razini. Naime, brisanje ove odredbe Ustava BiH inicirano je 2005. godine, s tim da je spomenuti amandman usvojen u Zastupničkom domu, ali ne i Domu naroda PSBiH. Zbog dužine trajanja procedure, ali i prekida kontinuiteta ovog Amandmana, Vijeće ministara BiH je u studenom 2012. utvrdilo novi Amandman sa istim sadržajem, koji je početkom 2014. godine (13.04.2014.), dobio suglasnost svih članova na sjednici Ustavnopravnog povjerenstva Doma naroda PSBiH, pa stoga, nakon “političkog dogovora”, slijedi konačno usvajanje spomenutog Amandmana u Domu naroda PSBiH.

Vijeće ministara BiH je na prijedlog Ministarstva financija i trezora BiH, na 111. sjednici od 24.08.2017. godine, donijelo Odluku o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prijevoz na posao i prijevoz sa posla uposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine, sukladno članku 41. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine i članku 50. stavak 4. točka a) Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine, kojom se uređuje visina, način i postupak ostvarivanja prava uposlenih u institucijama BiH na naknadu za prijevoz na posao i prijevoz sa posla, koja se primjenjuje počevši od 01.10.2017. godine (Službeni glasnik BiH broj: 72/17).

U razdoblju koje obuhvaća ovo monitoring izvješće (01.01.–31.12.2017.), nije bilo drugih izmjena propisa koji reguliraju oblast plaća i naknada u institucijama Bosne i Hercegovine.

Na kraju, podsjećanje da, kao motiv drugim razinama vlasti u našoj zemlji, može poslužiti okončanje procedure usvajanja Zakona o izmjeni zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH u Domu naroda PSBiH u 2016. godini, koje su se odnosile na ukidanje tzv. “bijelog kruha”, odnosno brisanje članka 48. tog Zakona, kojim je propisano da “izabrani dužnosnici i nositelji funkcija na državnoj razini, nakon prestanka javne funkcije, imaju pravo na naknadu za produženje radnopravnog statusa, dok isti ne steknu kod drugog subjekta ili ne ispune uvjete za mirovinu, a najduže godinu dana počevši od dana prestanka javne funkcije”. Korištenje tzv. “Bijelog kruha” nedavno je zakonski onemogućila i Skupština ZDK.

Po podacima Svjetske banke, regionalni rast u zemljama zapadnog Balkana u 2017. godini dostigao je 2,6 posto, što je rezultat otvaranja novih radnih mjesta (cca 230.000 novih radnih mjesta otvoreno je u 2017. godini u zemljama regije), uz činjenicu da je više od polovice novih radnih mjesta u regiji otvoreno u privatnom sektoru. Također, u Albaniji, Makedoniji, Srbiji, Crnoj Gori i na Kosovu stope zaposlenosti vratile na razinu od prije 2008. godine, dok jedino u Bosni i Hercegovini stopa zaposlenosti nije na razini od prije 2008. godine.

U navedenoj analizi Svjetske banke predviđeno je da će svih šest zemalja regije zabilježiti ekonomski rast u 2017. godini, dok se prognozira ubrzan ekonomski rast u tekućoj, 2018. godini od 3,3 posto i u 2019. od 3,6 posto. Investicije su, po navodima u Izvješću, pokrenule snažan rast u Albaniji, Crnoj Gori i na Kosovu, dok je potrošnja dovela do stabilnog rasta u Bosni i Hercegovini (ranija politička kriza pogoršala je rast u Makedoniji, kao i iznimno hladna zima u Srbiji). U 2017. godini najveći rast ostvarili su Kosovo 4,4% i Crna Gora 4,2%, dok je najmanji rast zabilježen u Makedoniji - 1,5 posto BDP-a. Između ostalog, spomenuti ekonomski rast u zemljama regije, zajedno sa otvaranjem novih radnih mjesta, pozitivno se odrazio na pad stope siromaštva u regiji.

Kada je u pitanju Bosna i Hercegovina, navedeno je da je u Bosni i Hercegovini u 2017. godini, i pored stabilnog ekonomskog rasta, otvoren skroman broj novih radnih mjesta, ali je potrošnja dovela do stabilnog ekonomskog rasta u BiH, koji bi u 2017. godini mogao iznositi oko tri posto. Povećanje izvoza se nastavlja, ali strane direktne investicije su i dalje sa niskim prilivom. Fiskalna održivost nastavlja da bude prioritet, ali potrošnja mora biti vođena strateškim odlukama. Potencijal za rast postoji ako se reforme implementiraju, te se prema tome za 2018. godinu očekuje rast od 3,2 posto. Investicije su pokrenule snažan rast u Albaniji, na Kosovu i Crnoj Gori, dok je potrošnja dovela do stabilnog rasta u BiH.

Nadalje, Bosna i Hercegovina je, sukladno podacima Ujedinjenih naroda (UN), zemlja siromašnih ljudi, s obzirom da 17,9 posto bh. stanovništva živi sa primanjima manjim od 416 KM mjesečno, dok čak 15 posto građana BiH živi u apsolutnom siromaštvu, odnosno mjesečno imaju primanja niža od 235 KM. Analogno navedenom, može se zaključiti da je skoro svako šesto domaćinstvo u Bosni i Hercegovini siromašno. Zbog opće besperspektivnosti, sve je prisutniji odlazak mladih iz BiH.

Treba spomenuti da su građani BiH proteklih godina bili oštećeni zbog nepostojanja Pravilnika o načinu kontrole cijena lijekova, jer je Bosna i Hercegovina imala najskuplje lijekove u regiji i

nije kontrolirala gornju granicu cijene lijekova, koje su bile diktirane interesima farmaceutske industrije, pa su tako određeni lijekovi u BiH bili znatno skuplji u odnosu na prosječne cijene lijekova u državama našeg okruženja, što je konačno riješeno novim Pravilnikom. Pravilnik o kontroli cijena lijekova donio je određeni pad cijena lijekova sa esencijalne liste, ali su određeni lijekovi, koji se kupuju bez liječničkog recepta, postali skuplji u odnosu na ranije cijene. Po trenutačnim predviđanjima nadležnih institucija, uz pojeftinjenje lijekova, očekuju se uštede od cca 50-60 mil. KM na godišnjoj razini, gledajući na ukupno tržište lijekova u BiH. Kada se u obzir uzme odnos između lijekova koji su poskupjeli i onih koji su jeftiniji nakon početka provedbe Pravilnika, ukupan pad cijena iznositi će cca 10 posto -u prosjeku, mada će se tek krajem 2017. godine moći sagledati stvarni efekti primjene novog Pravilnika, ali i mogući problemi nakon početka primjene istoga.

Također, usporedbe radi, PDV u Bosni i Hercegovini iznosi 17 posto na sve vrste robe, pa tako i na lijekove, dok se u Srbiji medikamenti oporezuju po stopi od 8 posto, u Hrvatskoj 5 posto, dok se PDV u Sloveniji obračunava po stopi od 8,5 posto, dakle, duplo manjoj nego u BiH. Primjena novog Pravilnika tek je krenula, pa treba sačekati određeno vrijeme kako bi se realno mogli sagledati konačni efekti primjene ovog Pravilnika, s tim što je zasad izvjesno da bi benefite od provedbe Pravilnika trebali imati svi građani, ali i zdravstveni fondovi i ustanove.

Inače, Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH već bilježi pozitivne rezultate, uz podsjećanje da se spomenuti Pravilnik odnosi samo na lijekove koji se izdaju na recept, a po riječima Biljane Tubić, pomoćnice direktora Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, nakon četiri mjeseca provedbe Pravilnika, zdravstveni fondovi i bolnice su uštedjeli cca 30 mil. KM, dok ranija predviđanja godišnjih ušteda na razini BiH iznose cca 60 mil. KM i na tu procjenu ne bi trebalo utjecati povećanje cijena lijekova u prodaji bez liječničkog recepta.

Kada je u pitanju prosječna plaća u BiH, ista je za mjesec prosinac 2017. godine iznosila 862 KM, i nominalno je bila viša za 1,1 posto u odnosu na prosinac preprošle, 2016. godine.

Prosječna neto plaća u BiH za razdoblje od 2000 – 2018. godine:

Prosječne neto plaće u BiH po mjesecima i godinama (KM)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	prosjeak
2000.	335	349	363	369	365	364	373	379	388	385	398	384	372
2001.	401	401	398	398	403	403	403	410	415	422	421	425	409
2002.	433	434	437	440	444	441	449	447	454	457	456	463	446
2003.	476	475	473	479	481	484	486	487	488	488	499	486	484
2004.	496	495	494	499	506	509	506	509	506	508	511	521	505
2005*.	522	529	530	526	533	536	538	543	543	546	549	561	538

2006.	570	560	571	577	581	584	586	591	592	599	601	613	586
2007.	614	617	625	635	643	641	642	651	652	661	672	681	645
2008.	677	716	726	739	753	748	763	764	775	780	776	798	752
2009.	784	790	790	794	786	793	792	785	785	789	791	802	790
2010.	789	782	798	799	795	798	799	800	800	795	805	818	798
2011.	807	799	818	811	821	820	813	822	814	813	824	828	816
2012.	826	818	823	823	836	822	827	830	813	831	832	831	826
2013.	829	815	819	824	832	822	830	828	826	833	828	838	827
2014.	838	822	826	832	830	829	836	825	826	834	823	843	830
2015.	828	820	832	833	830	834	838	826	828	826	826	842	830
2016.	829	829	843	830	838	837	832	843	837	837	847	853	838
2017.	846	838	854	839	860	851	849	858	844	853	857	862	851

Prosječna plaća uposlenih u BiH 2017. godine (851 KM), što je i najveći iznos prosječne plaće u posljednjih 18 godina, veća je za 21 KM u odnosu na prosječnu plaću u prvog godini mandata aktualne vlasti u BiH (2015.), a za 13 KM veća u odnosu na prosječnu plaću u 2016. godini.

Po podacima Ministarstva financija i trezora, vanjski dug Bosne i Hercegovine na dan, 30.06.2017. godine iznosio je 8.075,89 mil. KM⁹, a isti obuhvaća vanjski državni dug¹⁰ u iznosu od 7.937,25 mil. KM, koji je alociran na Federaciju BiH, Republiku Srpsku, Brčko distrikt BiH i Institucije BiH, te vanjski dug entiteta i Distrikta¹¹ u iznosu od 138,64 mil. KM.

Sukladno podacima Ministarstva financija i trezora BiH, unutarnji dug BiH, 30.06.2017. godine iznosio je 3.632,44 mil. KM¹⁴ i povećan je za 82,45 mil. KM ili 2,32% u odnosu na stanje, 31.12.2016. godine. U ukupnom iznosu unutarnje zaduženosti, 30.6.2017. godine, Federacija BiH sudjeluje sa 35,89%, Republika Srpska sa 64,00%, te Distrikt sa 0,11%. U razdoblju siječanj-lipanj 2017., smanjen je dug po osnovi stare devizne štednje za 22,71 mil. KM, a po osnovi ratnih potraživanja za 15,91 mil. KM u odnosu na, 31.12.2016. godine.

⁹ Preliminarni podaci.

¹⁰ Procedure i način zaključivanja međunarodnih sporazuma po osnovi vanjskog državnog duga reguliran je Zakonom o zaduživanju, dugu i jamstvima BiH, Poglavlje III, članak 39. („Službeni glasnik BiH”, br. 52/05, 103/09 i 90/16) i Zakonom o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora („Službeni glasnik BiH”, br. 29/00 i 32/13).

¹¹ Vanjski dug entiteta i Distrikta reguliran je člankom 49. Zakona o zaduživanju, dugu i jamstvima BiH i zakonima o zaduživanju, dugu i jamstvima entiteta. Obveze se izmiruju izravno od entiteta i Distrikta.

Po podacima Ministarstva financija i trezora, vanjski dug Bosne i Hercegovine na dan, 30.06.2017. godine iznosio je 8.075,89 mil. KM¹², a isti obuhvaća vanjski državni dug¹³ u iznosu od 7.937,25 mil. KM, koji je alociran na Federaciju BiH, Republiku Srpsku, Brčko distrikt BiH i Institucije BiH, te vanjski dug entiteta i Distrikta¹⁴ u iznosu od 138,64 mil. KM.

Sukladno podacima Ministarstva financija i trezora BiH, unutarnji dug BiH, 30.06.2017. godine iznosio je 3.632,44 mil. KM¹⁴ i povećan je za 82,45 mil. KM ili 2,32% u odnosu na stanje, 31.12.2016. godine. U ukupnom iznosu unutarnje zaduženosti, 30.6.2017. godine, Federacija BiH sudjeluje sa 35,89%, Republika Srpska sa 64,00%, te Distrikt sa 0,11%. U razdoblju siječanj-lipanj 2017., smanjen je dug po osnovi stare devizne štednje za 22,71 mil. KM, a po osnovi ratnih potraživanja za 15,91 mil. KM u odnosu na, 31.12.2016. godine.

Po pokazateljima Agencije za rad i zapošljavanje BiH, 2017. je bila godina kontinuiranog smanjenja nezaposlenosti, a povećanja zaposlenosti. Tako je u prosincu 2017. godine nezaposlenost u BiH iznosila 475.084 osoba, što je najmanji broj otkako Agencija za rad i zapošljavanje vodi navedenu statistiku, dakle, počevši od 2005. godine. Nezaposlenost se u odnosu na prethodnu, 2016. godinu smanjila za 34.938 osoba, u odnosu na 2015. godinu za 62.384 osobe, dok je u odnosu na 2014. godinu, nezaposlenost bila manja za 72.050 osoba.

Istovremeno, broj zaposlenih u Bosni i Hercegovini u razdoblju siječanj-prosinac 2017. godine bio je u porastu u odnosu na isto razdoblje 2016. godine i to za 2,8% ili 15.248 osoba. Također, zaposlenost se povećala u odnosu na 2015. godinu za 37.777 osoba, a u odnosu na 2014. godinu za 45.477 osoba. U prosincu 2017. godine, u BiH je bilo ukupno 753.202 zaposlenih osoba, što je najveći broj zabilježen, otkako se vodi ova evidencija.

¹² Preliminarni podaci.

¹³ Procedure i način zaključivanja međunarodnih sporazuma po osnovi vanjskog državnog duga reguliran je Zakonom o zaduživanju, dugu i jamstvima BiH, Poglavlje III, članak 39. („Službeni glasnik BiH”, br. 52/05, 103/09 i 90/16) i Zakonom o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora („Službeni glasnik BiH”, br. 29/00 i 32/13).

¹⁴ Vanjski dug entiteta i Distrikta reguliran je člankom 49. Zakona o zaduživanju, dugu i jamstvima BiH i zakonima o zaduživanju, dugu i jamstvima entiteta. Obveze nastale po ovom dugu izmiruju se izravno od entiteta i Distrikta.

Transparentnost rada Vijeća ministara BiH je, kao i prethodnim godinama, na zadovoljavajućoj razini, zahvaljujući, između ostalog, i web stranici Vijeća ministara BiH, koja se redovito ažurira, i koja raspolaže sa solidnom količinom podataka, uz mogućnost dodatnih poboljšanja iste, što CCI ističe u svim monitoring izvješćima za ovu Instituciju.

U tom kontekstu, i dalje smatramo da bi bilo od koristi da se uvede praksa da Nacrt Proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH prolazi kroz širu javnu raspravu, pa stoga CCI predlaže da taj dokument bude, putem web stranice Vijeća ministara BiH / Ministarstva financija i trezora BiH, dostupan javnosti najmanje 30 dana, prije rasprave o Nacrtu proračuna na sjednici Vijeća ministara BiH, uz otvoreni poziv organizacijama civilnog društva (OCD) i drugim interesnim grupacijama i građanima, da imaju mogućnost dostaviti prijedloge i sugestije na Proračun Vijeću ministara BiH ili pak Ministarstvu financija i trezora.

Također, CCI je kroz dosadašnje preporuke i inicijative iz monitoring izvješća predlagao da i Nacrt godišnjeg programa rada Vijeća ministara BiH prođe određenu javnu raspravu (konzultacije), što znači da bi isti najmanje 30 dana prije rasprave i njegovog utvrđivanja na sjednici Vijeća ministara BiH, bio dostupan javnosti putem web stranice ove Institucije, uz otvoreni poziv organizacijama civilnog društva (OCD) i drugim zainteresiranim organizacijama/institucijama i građanima, da dostave svoje prijedloge i sugestije na radnu verziju programa rada Vijeća ministara, što bi bilo od koristi građanima i široj javnosti, ali i samim ministricama/ministrama unutar Vijeća ministara BiH. Usput, pozdravljamo činjenicu da program rada Vijeća ministara BiH, odmah nakon njegovog utvrđivanja, objavljuje na web stranici Institucije, a PSBiH navedeni program, kada je u pitanju zakonodavni dio istoga, u potpunosti inkorporira u orijentacijske planove rada oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

Ono što je značajan pomak u kontekstu ukupne transparentnosti Vijeća ministara BiH, Ministarstvo pravde BiH je tijekom proteklih godina uložilo dodatni napor kako bi unaprijedilo sustav transparentnosti ovog Ministarstva, ali i Vijeća ministara BiH u cjelini, uz značajnije poboljšanje suradnje i otvorenosti prema građanima i organizacijama civilnog društva. Kao kruna tih napora, kako je više puta istaknuo ministar pravde Josip Grubeša, je web platforma „eKonzultacije“ (<https://ekonsultacije.gov.ba/>), koja je razvijena uz ekspertsku podršku projekta „Izgradnja kapaciteta institucija vlasti za sudjelovanje u dijalogu sa civilnim društvom“ (CBGI) financiranog od strane Europske Unije. Spomenuta platforma omogućava potpuno i pravovremeno informiranje građana i predstavnika organizacija civilnog društva putem interneta o procesu donošenja određenih pravnih akata, te osigurava pouzdan komunikacijski

kanal za njihovo sudjelovanje u kreiranju javnih politika, a sve ideje, sugestije, prijedlozi i dodatne informacije prikupljene na ovaj način, koriste se za unapređenje istih.

Nadalje, funkcionalan dijalog vlasti sa predstavnicima civilnog društva u procesu kreiranja i provedbi javnih politika, iznimno je važan element daljnjeg procesa europskih integracija. Naime, Direkcija za europske integracije (DEIBiH), koja ima ulogu koordinatora procesa europskih integracija naše zemlje, dakle, između državnih institucija, entiteta i kantona, i koja koordinira i finansijsku pomoć Europske unije, prepoznala je važnost sudjelovanja građana u procesu programiranja i implementiranja IPA II. DEIBiH je omogućila zainteresiranoj javnosti, organizacijama civilnoga društva i građanima da mogu sudjelovati u procesu planiranja, programiranja i provedbe IPA II projekata, koji su u nadležnosti Direkcije za europske integracije BiH, ali ne samo kroz klasične metode javnih konsultacija, već i putem interneta.

U konačnici, uspostavljena je web platforma "eKonsultacije u procesu programiranja i implementiranja IPA II" (<http://ipa-ekonsultacije.dei.gov.ba/>), odnosno "eKonsultacije", koja je razvijena uz ekspertnu potporu projekta „Izgradnja kapaciteta institucija vlasti za sudjelovanje u dijalogu sa civilnim društvom“ (CBGI), a ista je financirana od Europske unije.

Ova platforma omogućuje potpuno i pravovremeno informiranje građana putem interneta o procesima planiranja, programiranja i provedbe IPA II akcija, te osigurava pouzdan komunikacijski kanal za njihovo sudjelovanje. Sve dostavljene ideje, sugestije i informacije putem navedene platforme, koriste se za unapređenje kvalitete procesa planiranja, programiranja i provedbe IPA II projekata, u nadležnosti Direkcije za europske integracije.

Podsjećamo da je, s obzirom da je pitanje kreiranja, usuglašavanja, prijevoda i dostavljanja odgovora iz Upitnika Europske komisije i dalje aktualno, na portalima eKonsultacije Ministarstva pravde BiH (<https://ekonsultacije.gov.ba/>) i Direkcije za europske integracije BiH (<http://ipa-ekonsultacije.dei.gov.ba/>), organizacijama civilnog društva bilo je omogućeno da kreiraju i dostave odgovore na pitanja iz spomenutog Upitnika EK, poštujući metodološka uputstva i uz preuzetu obvezu da se svi odgovori organizacija civilnog društva, koji su u Direkciju za europske integracije pristigli do 31. siječnja 2017. godine, prevedu na engleski jezik i da se, kao prilog službenim odgovorima institucija BiH, dostave Europskoj komisiji.

Na web stranici Vijeća ministara BiH nalaze se kontakti Službe za odnose sa javnošću Vijeća ministara, kao i kontakti svih ministarstava, kontinuirano se objavljuju najave sjednica Vijeća ministara BiH, sa dnevnim redom, predloženim mjerama i predlagateljima istih, ali bez mogućnosti preuzimanja dokumenata o kojima se raspravlja na sjednicama Vijeća ministara

BiH, što bi, svakako, trebalo ubuduće osigurati u narednom razdoblju, analogno mogućnostima koje u tom kontekstu ima Parlamentarna skupština BiH (i druge institucije).

Iznimno je važno što se kontinuirano na web stranicu Vijeća ministara postavljaju priopćenja za javnost sa održanih sjednica VMBiH, kao i sažetak usvojenih zaključaka, s tim što se detaljnije informacije o statusu razmatranih mjera na određenoj sjednici Vijeća ministara BiH mogu dobiti kroz zapisnike sa sjednica, koji se ne objavljuju na web stranici Vijeća ministara, ali se, na pisani zahtjev, mogu dobiti od stručnih službi VMBiH i Generalnog tajništva VMBiH.

Ono što nedostaje, a što je iznimno važno, u narednom razdoblju bi, što je i višegodišnja preporuka CCI-a, trebalo, putem web stranice Vijeća ministara BiH omogućiti, uvid u cjelovite zapisnike sa održanih sjednica Vijeća ministara, koji su verificirani sjednicama ove Institucije, s tim da se, u perspektivi, sagledaju mogućnosti za objavu i stenograma sa sjednica Vijeća ministara BiH, po uzoru na Parlamentarnu skupštinu BiH, koja pored zapisnika, audio-snimki plenarnih sjednica, na web stranici objavljuje i stenograme svih sjednica oba doma PSBiH.

Dodatni pozitivan iskorak na planu unapređenja transparentnosti rada Vijeća ministara BiH, svakako, bilo bi snimanje svih sjednica Vijeća ministara BiH, te postavljanje audio-snimka na web stranicu Vijeća ministara BiH, analogno višegodišnjoj praksi u PSBiH, čije se sve plenarne sjednice snimaju i 1-2 dana nakon održavanja, postavljaju na web stranicu PSBiH.

I dalje, kao i tijekom prethodnih godina, nema tehničkih i prostornih mogućnosti za izravno praćenje sjednica Vijeća ministara BiH, odnosno nazočnosti zainteresiranih predstavnika institucija /organizacija civilnog društva /građana na sjednicama ove Institucije, što bi se realiziralo sukladno kriterijima koji bi se ustanovili za te potrebe, pa stoga smatramo da bi, s ciljem dodatnog unapređenja otvorenosti rada Vijeća ministara, trebalo razmotriti i ovu opciju.

IAKO SU BH. VLASTI U 2016. GODINI ISPUNILE NEOPHODNE PREDUVJETE ZA KREIRANJE, USUGLAŠAVANJE I USVAJANJE "PROGRAMA INTEGRIRANJA BIH U EU", BOSNA I HERCEGOVINA, JOŠ UVIJEK, NEMA OVAJ STRATEŠKI DOKUMENT.

Preporuka: Vijeće ministara BiH i Parlamentarna skupština BiH, s ciljem sveobuhvatnog i jedinstvenog načina planiranja i ispunjenja kriterija za članstvo u EU, trebaju značajnije intenzivirati aktivnosti na pripremi i usvajanju dokumenta "Program integriranja BiH u EU", koji je ključni dokument na europskom putu BiH, koji treba dati pregled obveza bh. vlasti u procesu integracija BiH u EU, precizirati dinamiku realizacije svih segmenata u ovom procesu, plan usklađivanja domaćeg sa zakonodavstvom EU, kao i procjenu troškova realizacije programa.

ZBOG KONTINUIRANIH NESUGLASICA I NEPOVJERENJA, TE NESTABILNOSTI, A POTOM I GUBITKA PARLAMENTARNE VEĆINE NA DRŽAVNOJ RAZINI, U 2017. GODINI JE DOŠLO DO PONOVOG ZASTOJA NA EUROPSKOM PUTU NAŠE ZEMLJE.

Preporuka: Vlast na državnoj razini, prije svega, Vijeće ministara BiH i Parlamentarna skupština BiH, trebaju sve učiniti da se, uz činjenicu da je došlo do ogromnog kašnjenja u procesu odgovaranja na pitanja iz Upitnika Europske komisije, ubrzano otklanjaju sve prepreke i izazovi na putu naše zemlje ka Europskoj uniji, odnosno, kandidatskom statusu za punopravno članstvo u Europskoj uniji, kao narednom koraku na europskom putu BiH.

REALIZACIJA ZAKONODAVNIH AKTIVNOSTI I DALJE JE NAJLOŠIJI SEGMENT RADA VIJEĆA MINISTARA BIH, JER JE U 2017. GODINI, UTVRĐENO 27 ZAKONA, I TO SVEGA 8 IZ PROGRAMA RADA VIJEĆA MINISTARA BIH. Preporuka: Vijeće ministara BiH treba sve učiniti da popravi realizaciju zakonodavnih aktivnosti u izbornoj godini, preuzimajući tako punu odgovornost za realizaciju vlastitog programa rada za 2017. godinu.

JOŠ NIJE USVOJENA ENERGETSKA STRATEGIJA BIH, ODNOSNO DRŽAVNI ZAKON O PLINU, PA JE BIH KONTINUIRANO "U OPASNOSTI" OD UVOĐENJA NOVIH SANKCIJA ENERGETSKE ZAJEDNICE EUROSKE UNIJE.

Preporuka: Nakon postizanja načelnog "političkog dogovora" oko usvajanja državnog ili entitetskih zakona o plinu, vlasti na državnoj razini, u suradnji sa entitetskim vlastima, trebaju intenzivirati konzultacije oko usvajanja Zakona o plinu na državnoj razini ili eventualno, dva entitetska zakona, kao mogućeg kompromisnog rješenja, kako bi se izbjeglo eventualno uvođenje novih sankcija Energetske zajednice EU, samim tim, i obustave finansijske podrške vlastima i poduzećima u BiH za projekte na listi Ministarskog vijeća Energetske zajednice.

PREDSJEDATELJ VIJEĆA MINISTARA I ZAMJENICI PREDSJEDATELJA ZADRŽALI SU MOGUĆNOST TZV. "DISKRECIJSKOG" TROŠENJA NOVCA IZ TEKUĆE PRIČUVE U PRORAČUNIMA ZA 2017. I 2018. GODINU, KAO I ČLANOVI PREDSJEDNIŠTVA BIH.

Preporuka: Novac iz državnog proračuna, te proračuna i na drugim razinama u BiH, treba trošiti maksimalno transparentno, s obzirom da građani BiH, poreski obveznici, imaju pravo znati gdje se troši svaka KM njihovog novca. Stoga za svako trošenje proračunskog novca odluku treba donijeti institucija (Vijeće ministara BiH, Predsjedništvo BiH, Parlament BiH), bez povlastica za bilo koga u Bosni i Hercegovini, što znači da navedenu mogućnost treba ukinuti kroz Proračun institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za narednu 2019. godinu.

BOSNA I HERCEGOVINA JE I DALJE JEDINA ZEMLJA U REGIJI KOJA NEMA ZAKON O VANJSKIM POSLOVIMA.

Preporuka: Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Vijeće ministara BiH i Predsjedništvo BiH trebaju pronaći kompromis i otkloniti postojeće nejasnoće u pogledu kreiranja i utvrđivanja Zakona o vanjskim poslovima Bosne i Hercegovine, s obzirom da Ministarstvo vanjskih poslova i dalje djeluje sukladno dokumentu "Opći pravci i prioriteti za provedbu vanjske politike u BiH", kojeg je Predsjedništvo BiH usvojilo prije 15. godina (2003.).

UNATOČ VIŠEGODIŠNJIM PREPORUKAMA UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH, I DALJE SU PRISUTNI NEDOSTACI U POSLOVANJU DRŽAVNIH INSTITUCIJA BIH, ŠTO JE VIDLJIVO KROZ IZVJEŠĆA UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH O FINANCIJSKOM POSLOVANJU INSTITUCIJA BIH U PRETPROŠLOJ, 2016. GODINI.

Preporuka: Državne institucije trebaju istrajati na provedbi usvojenih zaključaka oba doma PSBiH, kojima je, između ostalog, zaduženo Vijeće ministara BiH da pripremi prijedlog zakonskog rješenja ili unutar postojećih rješenja, predvidi sankcioniranje ovlaštenih osoba institucija koje u razumnom roku ne postupaju po preporukama Ureda za reviziju institucija BiH, odnosno ne poduzimaju ni minimalan broj aktivnosti ne realiziranju tih preporuka i ne dostavljaju blagovremeno ili pak nikako, potrebne podatke (informaciju) Uredu za reviziju institucija BiH, te drugim tijelima koja prate realiziranje revizorskih preporuka ili zaključaka.

**DODATAK 1–NEREALIZIRANI ZAKONI IZ PROGRAMA RADA VIJEĆA
MINISTARA BIH ZA 2017. GODINU - DO 31.12.2017. GODINE:**

Red. broj	Naziv mjere - zakona	Predlagatelj/i	Podtip mjere	Godina	Rok - kvartal
1.	Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima	Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH	Temeljni	2010.	II
2.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama	Agencija za javne nabavke BiH	Izmjene i dopune	2017.	IV
3.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupku indirektnog oporezivanja	Upravni odbor UIO	Izmjene i dopune	2017.	IV
4.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	Upravni odbor UIO	Izmjene i dopune	2017.	IV
5.	Zakon o izmjenama Zakona o patentu	Institut za intelektualno vlasništvo BiH	Izmjene i dopune	2017.	IV
6.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave BiH	Ministarstvo sigurnosti	Izmjene i dopune	2013.	IV
7.	Zakon o Službi za poslove sa strancima	Služba za odnose sa strancima i Ministarstvo sigurnosti	Temeljni	2014.	II
8.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine	Ministarstvo sigurnosti	Izmjene i dopune	2017.	IV
9.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine	Ministarstvo pravde	Izmjene i dopune	2012.	III
10.	Zakon o sudovima BiH	Ministarstvo pravde	Temeljni	2013.	II
11.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi u institucijama BiH	Ministarstvo pravde	Izmjene i dopune	2013.	III
12.	Zakon o upravljanju imovinom stečenom kaznenim djelom	Ministarstvo pravde	Temeljni	2015.	I
13.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Tužiteljstvu BiH	Ministarstvo pravde	Izmjene i dopune	2016.	I
14.	Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u građanskim stvarima	Ministarstvo pravde	Temeljni	2016.	III
15.	Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima	Ministarstvo pravde	Temeljni	2016.	III
16.	Zakon o slobodi pristupa informacijama	Ministarstvo pravde	Temeljni	2016.	III
17.	Zakon o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara BiH i drugim imenovanjima	Ministarstvo pravde	Temeljni	2017.	III
18.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku BiH	Ministarstvo pravde	Izmjene i dopune	2017.	IV
19.	Zakon o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	Temeljni	2009.	II

20.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju Bosne i Hercegovine	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	Izmjene i dopune	2013.	IV
21.	Zakon o prenosu, regulatoru i unutrašnjem tržištu, operatoru sistema električne energije	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	Temeljni	2016.	IV
22.	Zakon o hrani Bosne i Hercegovine	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	Temeljni	2017.	IV
23.	Zakon o pravima žrtava torture	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	Temeljni	2015.	II
24.	Zakon o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora	Ministarstvo vanjskih poslova	Temeljni	2017.	II
25.	Zakon o uvjetima pod kojima strani državljani mogu glasati na teritoriji BiH	Ministarstvo vanjskih poslova	Temeljni	2017.	II
26.	Zakon o vršenju vanjskih poslova BiH	Ministarstvo vanjskih poslova	Temeljni	2017.	IV
27.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju institucija BiH	Ministarstvo finansija i trezora	Izmjene i dopune	2017.	II
28.	Zakon o poštanskim uslugama Bosne i Hercegovine	Ministarstvo prometa i komunikacija	Temeljni	2012.	IV
29.	Zakon o elektronskim medijima u BiH	Ministarstvo prometa i komunikacija	Temeljni	2014.	IV
30.	Zakon o elektronskom potpisu	Ministarstvo prometa i komunikacija	Temeljni	2011.	IV
31.	Zakon o Javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine	Ministarstvo prometa i komunikacija	Temeljni	2017.	IV
32.	Zakon o civilnom vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH	Temeljni	2017.	III
33.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za potporu policijskoj strukturi BiH	Ministarstvo sigurnosti BiH i Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova	Izmjene i dopune	2017.	IV
34.	Zakon o detektivskim i zaštitarskim agencijama	Ministarstvo sigurnosti BiH i Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova	Temeljni	2017.	III

Od revidirane 74 institucije Bosne i Hercegovine, Ured za reviziju institucija BiH je za njih 10 dao mišljenja sa rezervom i skretanjem pažnje, pri čemu je 8 institucija dobilo mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonima i propisima, a 2 u odnosu na finansijska izvješća, 40 je pozitivnih mišljenja, uz skretanje pažnje, te 23 čisto pozitivna mišljenja. Uslijed ograničenosti obima revizije o finansijskom poslovanju, s obzirom da nije bilo pristupa svim podacima, Ured za reviziju institucija BiH se suzdržao od davanja mišljenja za OSA BiH.

Ured za reviziju institucija BiH je institucijama dao 544 preporuke, dok je u izvješćima o reviziji za 2015. godinu data 521 preporuka, uz konstataciju da je stupanj realizacije prošlogodišnjih preporuka cca 50-60%, realiziranih i onih čija je realizacija u tijeku. Institucije koje su za svoje poslovanje dobile mišljenje s rezervom, uz skretanje pažnje, u ukupnom izvršenju proračuna institucija BiH sudjeluju sa 68,40%. Ukupno izvršenje proračuna revidiranih institucija za 2016. godinu iznosilo je 891.920.580 KM.

"Stupanj realizacije preporuka, kreće se od 50-60% i nije dovoljan, posebice s obzirom na to da se uglavnom provode jednostavnije preporuke, koje institucije mogu provesti svaka za sebe. Realizacija preporuka koje zahtijevaju djelovanje i angažman više institucija i dalje je nedostatna", isiče Dragan Vrankić, glavni revizor u Uredu za reviziju institucija BiH, i dodaje: "Ovoga puta posebno želimo istaknuti nalaze i preporuke sustavne prirode od čijeg rješavanja bi korist imao veći broj institucija. Potrebno je naglasiti kako Ured za reviziju ne može biti zadovoljan tek formalnih izvješćivanjem o realizaciji preporuka, jer je cilj izvješća o reviziji da se provedbom preporuka upravljanje javnim financijama unaprijedi, te učini još transparentnijim i racionalnijim".

Ured je u 2017. godini uspostavio i na svojoj internetskoj stranici objavio i registar preporuka, koji će se svake godine dopunjavati novim preporukama, te podacima o njihovoj realizaciji, čime Ured nastoji rezultate revizija, približiti velikom broju korisnika, od Parlamentarne skupštine BiH, preko revidiranih tijela i izvršne vlasti, sve do šire javnosti. Samo djelovanjem svih relevantnih aktera - institucija i društva u cijelosti, a na temelju preporuka Ureda za reviziju, može se unaprijediti transparentnost i odgovornost u trošenju javnog novca.

Dom naroda PSBiH je 05. hitnoj sjednici ovog Doma, održanoj, 22.12.2017. godine, usvojio 73 izvješća Ureda za reviziju institucija BiH o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH za 2016. godinu. Na spomenutoj sjednici usvojen je zaključak kojim Dom naroda PSBiH obvezuje vodstva 40 institucija BiH, čije je finansijsko poslovanje u 2016. godini ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem uz isticanje predmeta“, što obuhvaća skretanje pozornosti

uz pozitivna mišljenja revizora o financijskim izvješćima i/ili uz pozitivna mišljenja revizora o sukladnosti na poduzimanje svih potrebnih mjera iz nadležnosti svake institucije posebno, kako bi se izbjegle daljnje posljedice identificiranih problema u poslovanju na koje je revizija skrenula pozornost pri isticanju predmeta u „pozitivnom mišljenju“, s ciljem da materijalnost takvih nalaza revizije eventualnom ne preraste u kvalifikacije budućih izvješća revizije. Zaključeno je, također, da Vijeće ministara BiH posebnu pozornost posveti preporukama sustavnog karaktera objavljenim u izvješću Ureda za reviziju institucija BiH broj: 01/02/03-04-16-1-798/17. pod nazivom "Godišnje revizorsko izvješće o glavnim nalazima i preporukama za 2016. godinu", a navodimo u nastavku neke od aktivnosti koje treba poduzeti:

- da, sukladno svojoj nadležnosti, pristupi sveobuhvatnom realiziranju preporuka revizije koje su sadržane u Godišnjem revizorskom izvješću o glavnim nalazima i preporukama za 2016. g. i zaduži institucije BiH da svaka iz svoje nadležnosti pristupi realiziranju preporuka revizije.

- od Vijeća ministara BiH traži se da u svoj godišnji program rada za 2018. godinu uvrsti preporuke revizije iz Godišnjeg revizorskog izvješća o glavnim nalazima i preporukama za 2016. godinu, s ciljem određivanja dvije skupine prioriteta: aktivnosti koje je moguće provesti u 2018. godini i aktivnosti koje je moguće pokrenuti u 2018. godini, te njihovog utvrđivanja za planske aktivnosti u godišnjem programu rada za 2018. godinu.

- da Vijeće ministara BiH ponovno pripremi prijedlog zakonskog rješenja ili unutar postojećih rješenja predvidi sankcioniranje voditelja ili ovlaštenih osoba onih institucija koje u razumnom roku ne postupaju po preporukama Ureda za reviziju institucija BiH, odnose ne poduzimaju ni minimalan broj aktivnosti ne realiziranju tih preporuka ili o tome ne informiraju, odnosno ne dostavljaju pravoremeno ili nikako podatke Uredu za reviziju institucija BiH i drugim tijelima koja prate realiziranje revizorskih preporuka ili zaključaka kada se to od njih traži.

- da Vijeće ministara BiH, najkasnije do kraja 2017. godine, razmotri izvješća financijske revizije za 2016. godinu za Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Graničnu policiju BiH, Direkciju za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Upravu za neizravno oporezivanje BiH, Državnu agenciju za istrage i zaštitu BiH, Agenciju za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH i Tužiteljstvo BiH, te da uspostavi odgovarajući nadzor nad realiziranjem preporuka revizije.

Dom naroda PSBiH je zaključio i to da Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Graničnu policiju BiH, Direkciju za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Upravu za neizravno oporezivanje BiH, Državnu agenciju za istrage i zaštitu

BiH, Agenciju za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH i Tužiteljstvo BiH, svaka institucija posebno, posveti posebnu pozornost daljnjem jačanju svog sustava unutarnjih kontrola s ciljem povećanja učinkovitosti financijskog poslovanja i pouzdanosti financijskih izvješća. Zaključeno je i to da Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Granična policiju BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, Državna agenciju za istrage i zaštitu BiH, Agencija za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH i Tužiteljstvo BiH da svaka institucija pristupi izradi zasebnih programa aktivnosti i mjera na provedbi preporuka financijske revizije za 2016. godinu, u cilju prevladavanja nedostataka u poslovanju iznesenih u revizorskom izvješću za 2016. godinu, te da pristupi poduzimanju mjera kojima će se zapriječiti ponavljanje istovjetnih nalaza revizije u budućim izvješćima financijske revizije. Navedene institucije trebaju na svojim internetskim stranicama, najkasnije do 28.02.2018. godine, javno objaviti programe aktivnosti i mjera na provođenju preporuka financijske revizije za 2016. godinu, a preslike tih programa u istom roku dostave PSBiH.

Također, zaključeno je i da Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Granična policija BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, Državna agenciju za istrage i zaštitu BiH, Agencija za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH i Tužiteljstvo BiH, promptno pristupe evidentiranju poduzetih aktivnosti i mjera na provedbi preporuka iznesenih u revizorskom izvješću Ureda za reviziju institucija BiH za 2016. godinu, te da Povjerenstvu za financije i proračun Doma naroda PSBiH dostave popis poduzetih aktivnosti i mjera, najkasnije do 01. ožujka 2018. godine.

Usvojen je i zaključak da Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Granična policiju BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, Državna agenciju za istrage i zaštitu BiH, Agencija za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH i Tužiteljstvo BiH, svaka institucija zasebno, uvrste preporuke revizije iz Izvješća financijske revizije za 2016. godinu u svoje godišnje programe rada za 2018. godinu, s ciljem određivanja dvije skupine prioriteta: (a) aktivnosti koje je moguće provesti u 2018. godini, kao i (b) aktivnosti koje je moguće pokrenuti u 2018. godini, te utvrdi obje skupine za planske aktivnosti unutar svakog zasebnog godišnjeg programa rada za 2018. godinu za svih deset navedenih institucija.

Zaključeno je da će, u cilju kontinuiranog provođenja parlamentarnog nadzora, Povjerenstvo za financije i proračun Doma naroda PSBiH šestomjesečno pratiti napredak u provedbi

preporuka danih u izvješćima za Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Graničnu policiju BiH, Direkciju za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Upravu za neizravno oporezivanje BiH, Državnu agenciju za istrage i zaštitu BiH, Agenciju za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH i Tužiteljstvo BiH, te o tome redovito informirati Dom naroda PSBiH¹⁵.

➤ **Najčešći razlozi za mišljenja s rezervom:**

- nepravilnosti i nedostaci u procesu javnih nabavki: nepoštivanje osnovnih principa Zakona o javnim nabavkama u smislu osiguranja pravične i aktivne konkurencije i u cilju najučinkovitijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom; navođenje tehničkih karakteristika kojima se 'favorizuje' jedan ponuđač, traženje određenih zahtjeva koje mogu ispuniti samo 'određeni dobavljači', nepravilan izbor vrste postupka javne nabavke itd;
- regulatorni okvir koji se odnosi na isplatu policijskog dodatka: bez namjere osporavanja prava na policijski dodatak, ovaj okvir nije usklađen i regulisan na jedinstven način u svim policijskim agencijama na nivou BiH u skladu s odredbama člana 19. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH;
- nepravilnosti i nedostaci u provođenju popisa imovine sredstava i obaveza: popis koji se ne provodi na sveobuhvatan i sistematičan način u skladu s postojećom regulativom, neriješen status imovine u smislu njene procjene i evidentiranja u poslovnim knjigama;
- problemi u realizaciji kapitalnih ulaganja: dugogodišnja nerealizacija odobrenih kapitalnih ulaganja kao i sporost i neefikasnost njihove realizacije, što za posljedicu ima izdvajanje značajnih budžetskih sredstava za zakup i druge troškove.

➤ **Najčešći razlozi za skretanje pažnje u mišljenjima:**

- slabosti sistema internih kontrola: finansijsko upravljanje i kontrola nisu uspostavljeni u skladu s važećim standardima i propisima (Zakon o finansiranju institucija BiH), sporost u implementaciji i uspostavi interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji;
- neriješena pitanja mandata rukovodilaca kao i članova upravnih i nadzornih odbora: imenovanje vršilaca dužnosti i nastavak rada poslije isteka mandata, a da prethodno nisu regulisana prava i obaveze u takvom mandatu, pitanje nastavlja li rukovodilac u svojstvu v.d. raditi u punom kapacitetu ili ograničenom obimu;
- pitanje pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji nisu u skladu s

¹⁵ Zastupnički dom PSBiH je usvojio gore navedene zaključke Povjerenstva za financije i proračun prilikom rasprave o izvješćima Ureda za reviziju institucija BiH o finansijskoj reviziji institucija na državnoj razini na nastavku 55. sjednice tog Doma, koja je održana, 31.01.2018. godine.

odlukama VM-a - sporost kod usaglašavanja istih sa Odlukom o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije tijela uprave BiH i Odluke o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama Bosne i Hercegovine;

- nepostojanje pojedinih podzakonskih propisa, pravila i procedura kao i činjenica da postojeća pravila i procedure potrošnje i ponašanja nisu dovoljno jasna i precizna tj. kreirana su na takav način da ostavljaju prostor za dvosmisleno i slobodno tumačenje i nenamjensko korištenje javnih sredstava;

- netransparentno zapošljavanje kroz dugoročno angažovanje zaposlenih putem ugovora o djelu i ugovora na određeno vrijeme, dugogodišnje obnavljanje ugovora kao i netransparentno izvještavanje o učincima rada, neosiguravanje dosljedne primjene propisa iz domene zapošljavanja kod zapošljavanja na određeno vrijeme te broj zaposlenih veći od broja zaposlenih odobrenim Zakonom o budžetu;

- neekonomično korištenje službenih vozila - nedovoljno jasna i precizna pravila korištenja i upotrebe službenih vozila kao i neurednost evidencija o korištenju službenih vozila, što sve skupa generiše nenamjensko trošenje javnih sredstava;

- problemi koji se tiču transparentnosti i racionalnog trošenja javnih sredstava pri čemu se posebno ističu troškovi/rashodi gdje je tanka nit između privatne i javne upotrebe (korištenje službenih automobila, troškovi reprezentacije i telefona, putnih troškova itd.);

- problemi u domenu efikasnosti naplate prihoda i slabosti koje se odnose na kontrolu naplaćenih prihoda;

- troškovi vezani za sudske sporove uzrokovani neblagovremenom reakcijom mjerodavnih institucija u smislu unapređenja propisa koji uzrokuju određene sporove kao i neposvećivanje dovoljno pažnje analiziranju uzroka sporova i posljedica nastalih gubljenjem tih sporova u institucijama BiH, što sve ukazuje na manjak odgovornosti i domaćinskog odnosa prema javnim sredstvima. Također, ne postoji mehanizam za utvrđivanje odgovornosti za štete nanesene institucijama, odnosno budžetu BiH;

- revizijom IT sistema utvrđeno da srodni sistemi nisu integrisani, niti interoperabilni, da u dosta slučajeva nema automatizovane razmjene podataka između sistema, nije u primjeni elektronski potpis, nema planova razvoja, niti planova sigurnosti sistema, provođenju projekata ne prethode analize o stvarnim potrebama, nabavke sistema i usluga održavanja često nisu efikasne, zajednički resursi e-vlada sistema se ne koriste u cijelosti, itd.

➤ **Institucije koje su dobile mišljenje s rezervom uz skretanje pažnje:**

1. Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH

Osnova za mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonima i propisima

1. Realizacija Projekta izgradnje zgrade sjedišta Agencije ne realizuje se planiranom dinamikom, u skladu sa zadanim regulatornim okvirom - zakonom i odlukom o višegodišnjim kapitalnim ulaganjima.

U domenu usklađenosti sa odgovarajućim zakonima i propisima, Agenciji je skrenuta pažnja na činjenicu da organizacija interne revizije nije izvršena u skladu s legislativom koja reguliše navedeno područje.

2. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH

Osnova za mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonima i propisima

1. Ne osporavajući pravo na policijski dodatak, Ured za reviziju je uočio dugogodišnju praksu isplate policijskog dodatka na osnovu pojedinačnih rješenja koje donosi direktor Direkcije u skladu s odredbama Odluke Vijeća ministara BiH o preuzimanju poslova, objekata, sredstava za rad i zaposlenih između Ministarstva sigurnosti BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu i Direkcije. Način isplate policijskog dodatka je, međutim, potrebno uskladiti i regulisati na jedinstven način u svim policijskim agencijama na nivou Bosne i Hercegovine, u skladu s odredbama člana 19. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH.

1. Nisu preduzete odgovarajuće aktivnosti u procesu popisa stalne imovine, kako je to definisano odredbama Pravilnika o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH, a što u konačnici dovodi u pitanje tačnost određenih pozicija iskazanih u finansijskim izvještajima.

U domenu usklađenosti s odgovarajućim zakonima i propisima, Direkciji je skrenuta pažnja na potrebu donošenja pravnog okvira za provođenje aktivnosti zaštite osoba, objekata i dr., kao i prisutne slabosti i nedostatke u procesu javnih nabavki.

3. Državna agencija za istrage i zaštitu

Osnova za mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonima i propisima

1. Isplata dodatka na plaću policijskih službenika je vršena u 2016. godini, kao i u ranijim godinama, iako nije usvojen podzakonski akt koji reguliše to pitanje, a što je zahtjev iz člana 19. stav 4. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine.

U domenu usklađenosti sa odgovarajućim zakonima i propisima, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu je skrenuta pažnja na:

- nedostatke i slabosti u procesu provođenja postupaka javnih nabavki;
- neefikasnost glede implementiranja odredbi člana 24. stav 1. tačka j) Zakona o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi Bosne i Hercegovine, a koja se odnosi na provođenje nabavki za određenu opremu za policijska tijela

u BiH - pitanje zajedničkih nabavki.

4. Granična policija BiH

Osnova za mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonima i propisima

1. Isplata dodatka na plaću policijskih službenika je vršena u 2016. godini, kao i u ranijim godinama, iako nije usvojen podzakonski akt koji reguliše to pitanje, a što je zahtjev iz člana 19. stav 4. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine.
2. Nepravilnosti i nedostaci uočeni pri provođenju postupka nabavke usluga održavanja vozila i druge slabosti u procesu javnih nabavki.

U domenu usklađenosti sa odgovarajućim zakonima i propisima, Graničnoj policiji je skrenuta pažnja na:

- nedostatke i slabosti konstatovane pri provođenju postupka javnih nabavki službenih vozila;
- neefikasnost u pogledu provođenja odredaba člana 24. stav 1. tačka j) Zakona o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi Bosne i Hercegovine, a koja se odnosi na provođenje zajedničkih nabavki za određenu opremu za policijska tijela u BiH.

5. Ministarstvo sigurnosti BiH

Osnova za mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonima i propisima

1. Slabosti i nedostaci u procesu javnih nabavki.

U domenu usklađenosti s odgovarajućim zakonima i propisima, Ministarstvu je skrenuta pažnja na:

- kašnjenje u unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa važećim odlukama Vijeća ministara BiH;
- neriješeno pitanje isplate policijskog dodatka i pitanje zajedničkih nabavki određene opreme za policijska tijela Bosne i Hercegovine;
- slabosti sistema internih kontrola u procesu upotrebe službenih vozila i u procesu angažmana osoblja na osnovu ugovora o djelu;
- slabosti u funkcionisanju AFIS i TETRA sistema.

6. Ministarstvo odbrane BiH

Osnova za mišljenje s rezervom za finansijske izvještaje

1. Popis sredstava, potraživanja i obaveza nije u cijelosti izvršen u skladu s važećim propisima;

2. Dio pokretne perspektivne vojne imovine koja nije vrijednosno evidentirana u poslovne knjige Ministarstva, s obzirom na to da proces procjene imovine još uvijek nije završen.

U odnosu na finansijske izvještaje, Ministarstvu je skrenuta pažnja na:

- slabosti kod realizacije novčanih i evidentiranja nenovčanih (naturalnih) donacija;
- neriješeni status nepokretne i pokretne neperspektivne vojne imovine koja dodatno opterećuje budžet Ministarstva, čije rješavanje nije u njegovoj nadležnosti;
- dio koji se odnosi na potencijalne obaveze u vezi sa sudskim sporovima.

U domenu usklađenosti sa odgovarajućim zakonima i propisima, Ministarstvu je skrenuta pažnja na slabosti sistema internih kontrola vezano za procedure javnih nabavki u pogledu sistemskih slabosti i propusta prilikom sačinjavanja tenderske dokumentacije.

7. Ministarstvo vanjskih poslova BiH

Osnova za mišljenje s rezervom za finansijske izvještaje

1. Popisom sredstava i obaveza nisu usaglašena stvarna stanja sa stanjima u Glavnoj knjizi, tako da nismo u mogućnosti potvrditi tačnost finansijskih izvještaja u dijelu potraživanja, obaveza i stalnih sredstava Ministarstva.

U odnosu na finansijske izvještaje, Ministarstvu je skrenuta pažnja na evidentiranje izdataka za tekuće održavanje na poziciju kapitalnih izdataka kao investiciono održavanje zgrada.

U domenu usklađenosti sa odgovarajućim zakonima i propisima, Ministarstvu je skrenuta pažnja na:

- neusklađenost Pravilnika o sistematizaciji i unutrašnjoj organizaciji sa zahtjevima koje propisuje regulatorni okvir za uspostavu Jedinice interne revizije u Ministarstvu, kao i s Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama i Odlukom o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije tijela uprave BiH;
- nedostatke i slabosti u postupcima javnih nabavki;
- potrebu intenziviranja aktivnosti na uspostavi sistema finansijskog upravljanja i kontrole;
- neprovođenje aktivnosti na donošenju Zakona o vanjskim poslovima u domenu u kojem je nadležno Ministarstvo.

8. Tužilaštvo BiH

Osnova za mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonima i propisima

1. Slabosti i nedostaci u procesu javnih nabavki.

U odnosu na finansijske izvještaje, Tužilaštvu je skrenuta pažnja na:

- dio obaveza za usluge ekshumacija koje nisu evidentirane u tekućoj godini, zbog nedostajućih sredstava, o čemu je Tužilaštvo izvještavalo mjerodavne institucije;
- sudske sporove iz radnih odnosa.

9. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH

Osnova za mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonima i propisima

- Nepravilnosti i nedostaci uočeni u procesu javnih nabavki koji se ogledaju u načinu sastavljanja tenderskih dokumentacija i ostalim uočenim slabostima.

U domenu usklađenosti sa odgovarajućim zakonima i propisima, Vijeću skrenuta pažnja na isplate naknada za rad i putnih troškova za članove Vijeća u punovremenom radnom angažmanu u Vijeću.

U odnosu na finansijske izvještaje, Vijeću je skrenuta pažnja na činjenicu da nije realizovan Zaključak Vijeća ministara BiH o povratu pozajmice.

10. Uprava za indirektno oporezivanje

Osnova za mišljenje s rezervom na usklađenost sa zakonima i propisima

1. Namjenska sredstva za nabavku i opremanje objekta za Glavni ured i Regionalni centar u Banjoj Luci u iznosu od 37.900.000 KM nisu realizovana u skladu s planiranom i odobrenom dinamikom po Zakonu o budžetu institucija BiH od 2012. do 2016. godine i odlukama o višegodišnjim kapitalnim ulaganjima za 2012, 2013. i 2015. godinu, niti su preduzete aktivnosti u cilju rješavanja ove nabavke tokom 2016. godine.

U domenu usklađenosti sa odgovarajućim zakonima i propisima, Upravi skrenuta pažnja na:

- činjenicu da je Uprava, premda u manjem obimu u odnosu na prethodnu godinu, imala veći broj zaposlenih tokom 2016. godine od broja zaposlenih odobrenih budžetom za 2016. godinu, što je imalo za posljedicu stvaranje većih obaveza za bruto plaće i naknade troškova zaposlenih od iznosa koji je prethodno odobren za ove namjene u budžetu;
- činjenicu da Upravni odbor Uprave nije u roku od 90 dana uskladio interni akt koji reguliše isplatu naknada članovima Upravnog odbora sa Zakonom o dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, tako da i visina primanja članova Upravnog odbora Uprave nije usklađena sa navedenim Zakonom;
- konstatovane slabosti i nedostatke u procesu javnih nabavki u dijelu koji se odnosi na procjenu potrebnih sredstava za nabavku softvera.

DODATAK 3 - PROVEDBA AKCIJSKOG PLANA REFORMSKE AGENDE NA DRŽAVNOJ RAZINI:

Akcioni plan za implementaciju Reformske agende na razini Vijeća ministara BiH sadrži ukupno 34 mjere. Zaključno sa 31.12.2017. godine, u potpunosti je realizirano 19 mjera.

➤ **Mjere koje su u potpunosti realizirane - 19 mjera:**

1. Formirati interresornu radnu grupu sa svih nivoa (BiH i entiteti) koja će definisati modalitete razmjene podataka - Ova mjera se računa kao završena (grupa je formirana), a u sklopu toga provodimo praćenje obima razmjene podataka i provođenje postupke naplate poreza kao rezultat razmijenjenih informacija.
2. Mjera pod 6 u akcionom planu - Utvrditi ukupan fond plaća u javnom sektoru, odnosno institucijama BiH, te podmjere (6.1) Priprema i usvajanje Prijedloga Zakona o budžetu institucija BiH godinu koji sadrži član o kontroli i ograničenju novog zapošljavanja i (6.2) Izrada i usvajanje metodologije za ograničenje plaća u javnom sektoru na održivoj osnovi.
3. Mjera pod 7 u AP - Odrediti, održavati i objaviti strategije javnog duga i analize održivosti duga na državnom i entitetskom nivou i prateće podmjere (7.1) Usvajanje kalendara razmjene podataka potrebnih za pripremu Srednjoročne strategije upravljanja dugom BiH i (7.2) Odrediti, održavati i objaviti strategije javnog duga i analize održivosti duga na državnom i entitetskom nivou.
4. Osiguranje pune podrške uspješnoj realizaciji provođenja Odluke o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama BiH
5. Usvajanje Zakona o carinskoj politici
6. Sveobuhvatno mapirati parafiskalne namete (i nametnuti moratorijum za nove) – ovu mjeru brojimo kao završenu, iako je izvršeno mapiranje, ali nije bilo aktivnosti na usklađivanju sa entitetima. Vrsta parafiskalnih nameta na državnom nivou je različita od entitetskih (razne takse), dok je kod entiteta glavni prihod dozvole i saglasnosti (u skladu sa nadležnostima).
7. Usvojiti Strategiju i Akcioni plan reforme sektora pravde u BiH.
8. Uspostaviti efikasnu prevenciju korupcije i sukoba interesa u pravosuđu – ovo je niz mjera koje je proveo VSTV kroz obuke, uspostavu registra i donošenje pravilnika.
9. Propisati objektivne kriterije za imenovanje nosilaca pravosudnih funkcija radi povećanja profesionalizma i integriteta – VSTV je donio niz pravilnika.
10. Usvojiti mjere integriteta pravosudnog sistema u BiH – isto kao prethodna mjera (pravilnici)

11. Usvojiti nova pravila disciplinskog postupka i uvesti nove disciplinske mjere (isto kao prethodna mjera)
12. Izvršiti procjenu rada policijskih agencija s ciljem unaprjeđenja integriteta policijskih agencija na svim nivoima – gotovo sve policijske agencije su napravile procjenu, mjeru računamo kao završenu.
13. Unaprijediti regionalnu i međunarodnu policijsku saradnju – završeno kroz usvajanje pravilnika i niza procedura.
14. Potpisati Operativni sporazum sa EUROPOL-om
15. Usvojiti Strategiju i Akcioni plan za prevenciju i borbu protiv terorizma (2015-2020)
16. Usvojiti Strategiju za integrisano upravljanje granicom
17. Zamrznuti ukupan fond plata u javnom sektoru do donošenja revidiranog sistema određivanja plata na osnovu vrijednosti
18. Osiguranje pune podrške uspješnoj realizaciji popisa stanovništva, domaćinstava i stanova uz puno poštovanje odredbi Zakona o popisu stanovništva, podzakonskih propisa i evropskih statističkih standarda u popisnim aktivnostima.
19. Povećati akcize na gorivo.

➤ **Mjere koje se provode kontinuirano – 8 mjera:**

1. Znatno poboljšati razmjenu podataka između četiri poreske uprave - Praćenje obima razmjene podataka
2. Predložiti povećana ovlaštenja za poreske organe i modalitete korisne saradnje
3. Pripremiti i provesti poresku reviziju i inspekciju na osnovu rizika na svim nivoima
4. Unaprjeđenje korištenja međunarodne ekonomske pomoći
5. Unaprjeđenje saradnje između policijskih agencija na svim nivoima
6. Niz mjera iz oblasti borbe protiv korupcije – „glavna“ mjera je „Uspostaviti efikasne strukture za prevenciju i nadzor borbe protiv korupcije na svim nivoima“, a podmjere obuhvataju: (11.1) Uspostaviti komunikaciju, saradnju i koordinaciju između APIK-a i svih tijela za suzbijanje korupcije; (11.2) Ustanoviti potrebe tijela za suzbijanje korupcije u BiH u skladu sa njihovim nadležnosti, (11.3) Izraditi odgovarajuće programe obuka za članove tijela za suzbijanje korupcije u BiH i provoditi obuke; (11.4) Ustanoviti potrebe institucija sa protikoruptivnim nadležnostima na nivou državnih organa; (11.5) Osigurati administrativne, finansijske i institucionalne kapacitete institucija sa protikoruptivnim nadležnostima na državnom nivou
7. Implementacija Sporazuma o razmjeni elektronskih podataka između policije i tužilaca

8. Formirati radnu grupu za praćenje obaveza iz FATF Akcionog plana, učešća na sastancima i podnošenje Izvještaja o napretku iz Akcionog plana prema FATF i izvršavati obaveze iz FATF Akcionog plana.

➤ **Mjere koje, zaključno sa 31.12.2017. godine, nisu bile realizirane – 7 mjera:**

1. Povećati akcize na duhan i alkohol u korist stabilizacije zdravstvenih sektora entiteta i kantona.
2. Donijeti nove zakone iz finansijskog sektora usklađene sa direktivama EU i Uslovima iz Bazela Ovdje se misli na izmjene i dopune Zakona o Agenciji za osiguranje depozita – entiteski zakoni o bankama i agencijama za bankarstvo iz ovog „paketa“ su već usvojeni.
3. Planirati e-usluge za PDV i porez na dohodak – Kod ove mjere ostvareni su preduslovi (usvajanje pravilnika o Ministarstva prometa i komunikacija), ali UIO nije pokazala napredak u aktivnostima na uvođenju e-usluge.
4. Unaprijediti pravni okvir kojim se reguliše oduzimanje nelegalno stečene imovine, pranja novca i povrat, uključujući poboljšanje procedure prodaje zaplijenjene imovine
5. Uskladiti pravni i regulatorni okvir u oblasti pranja novca i finansiranja terorizma radi ispunjenja zadataka iz FATF Akcionog plana .
6. Usvojiti inoviranu Strategiju reforme javne uprave koja će biti zasnovana na ključnim principima reforme javne uprave - Ovaj posao je u toku.
7. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima. (kraj)